

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inšerate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Homo primigenius.

Kamen modrosti iščejo sedaj naši liberalci, ko so pred duri volitve za državni zbor in jim njihova dosedanja prosvetljenost ne obeta priboriti par mandatov. Zato je »Narod« od zadnje sobote kot odgovor na škofov pastirski list objavil z ozirom na nezmožnost svoje stranke, spraviti skupaj zadostno število liberalnih volivcev, nov program svojega nadaljnjega dela s sledečimi besedami:

»Razširiti je treba duševno obzorje slovenskega ljudstva, omogočiti mu je treba, da spozna krive nauke, laži in zvijače, s katerimi ga njegovi izkoriščevalci drže v suženjski odvisnosti in tudi pri nas bo konec klerikalizmu in se začne nova doba ljudske sreče.«

Prvo polje, kamor se je »Narod« podal, da posveti ljudstvu s svojo kulturno leščerbo, je seveda bogoslovje. In izšel je, da škof Anton Bonaventura v svojem zadnjem pastirskem pismu taji, da je Kristus Bog. Pomisliti je treba, da je »Narod« to zapisal komaj tri dni po pustnem torku in mu vsled tega ni preveč zameriti. Sicer pa je »Narod« to trdil v razpoloženju, o katerem je sam mislil, da je čisto resno. Kajti:

»Škof Tone je nas že tolikrat dolžil brezverstva in krivoverstva, a vendar se mi še nismo nikdar osmili, da bi odrekli Kristu božanstvo, kakor je to storil sedaj škof Anton Bonaventura v svojem postnem listu! Kdo je zdaj večji brezbožnik in krivoverec — mi ali škof Bonaventura?«

Pomisli, slovenski kmet — »Narod« še nikoli ni tajil Kristusa in če voliš sedaj liberalca, bodi prepričan, da se bo vsikdar in povsod potegoval za tvojo vero!

Drugi pobožni izobraževavec ljudstva je med drugimi dr. Novak. Tudi ta si je izbral sveto cerkev. Ta razširjavec duševnega obzorja slovenskega ljudstva je svoje delo inavguriral v nekem predavanju v »Mestnem domu« med drugimi tudi s sledečimi stavki:

»Papež Bonifacij VIII. je v neki buli — ne vem v kateri — tako-le zapisal: »Jaz imam dva meča v svojih rokah, duhovskega in posvetnega. Oba sta moja, toda enega si ohraniš zase, drugega pa dam tebi, kralj, da ga rabiš, kakor ti zapovem jaz.«

Sicer v buli nikjer ni tega stavka in Novak je zmisel ondodnih izjavah čisto izkrivil, toda kaj to de? Tudi z izmišljenimi citati se da razširiti slovensko duševno obzorje.

In dejal je Novak sledeče:

»Cesar Ferdinand I. je določil natančno, kako se morajo deliti zakramenti.«

Ali pa:

»Cesarji so v prvotnih časih sami sklicevali koncile.«

Prav nič ne pride v poštev, da to ni res, da se le s tem med ljudstvo razširi izobrazba.

Je pa še nekdo drugi, ki utegne posvetiti v bučo zakrknjenega slovenskega ljudstva. To bi bil neznane, ki v »Narodu« od zadnje sobote v neki notici povzdiguje Haeckla, tako da je sklepati, da dotičnik še sedaj sliši žvižgati Darvinovo teorijo, ki so jo učenjaki že zdavna položili ad acta. Glej botanika Reinkeja zadnji članek v »Thürmerius«, februarjeva številka; 1907. Ta novičar v dotičnih vrsticah izkuša vsiliti svojim bralcem mnenje, da slavni jezuit Wasmann ni biolog, ampak zgolj zoolog, raziskovalec mravelj. Kaj temu tintomazu mar, če je znani apostol materializma, Forel, sam priznal Wasmannu izredno biološko znanje. Saj je prismojeni Haeckel bil primoran, braniti se pred nepobitnimi dokazi jezuita in ko ga je Wasmann prijel, se je skril kakor polž v svojo hišico ter zavrnil dokaze jezuita s to-le modrostjo:

»Bekanntlich ist es auch der klarsten und schärfsten Logik nicht möglich, mit einem klugen Jesuiten fertig zu werden.«

Verjamemo. Tudi »Narodov« nesrečni profesor si ne ve spriču dejstva, da Wasmann predava v Berolinu, pomagati drugače, kot s tem, da piše:

»Po znani jezuitski navadi priredi Wasmann ob koncu svojih govorov v Berolinu, ki je znano središče najvišje inteligence, pa tudi najčrnejšega ultramontanstva, »prosto diskusijo«.

Kaj zato, če je splošno znano, da v socialdemokratskem in nacionalnoliberalnem Berolinu »ultramontance« lahko našteješ na pet prstov? Ti se gre samo za to, da se razširi Slovincem duševno obzorje. Saj so se tudi naši kranjski Haeckloveci in cerkveni zgodovinarji a la Novak, ko smo jih pozvali, naj svoje trditve dokažejo, zagnili v neizprosno molčečnost. Drugače bi namreč ne bilo mogoče, izobraziti ljudstva.

To nas v duhu prestavlja v čase krapinskega človeka, o katerem je predaval včeraj v Ljubljani njegov iznajditelj. Taka izobrazba, kakoršno podaja po navedenih vzgledih glasilo naših svobodomiselnih, bi namreč modernega človeka brezdvomno že po par stoletjih vsaj v duševnem oziru zopet potisnila v predpotopno dobo. Mi bomo že skrbeli, da se našega ljudstva ne prime »Narodova« znanstvenost od 16. februarja tega meseca, toda pristajam »Narodovim« ne moremo pomagati. In tako se zna s časom razviti vrsta: Homo primigenius liberalis.

Sprava ali ločitev.

Senzačna vest prihaja iz Pešte. Z Ogrskega sploh še nismo nikdar dobili veselega poročila. Zadnje je naravnost jasna prelomba slovenskih dogovorov glede na nagodbo med Avstrijo in Ogrsko. Dne 21. t. m. se namreč

snide gospodarski odsek ogrske poslanske zbornice, da izvoli poročevalca za avtonomni, torej samostojni ogrski carinski tarif. Ker je pa tak samostojni ogrski carinski tarif najostrejšo orožje proti nagodbi z Avstrijo, je tudi senzacija umevna v merodajnih avstrijskih krogih. Da razumemo vso zavratnost mažarske politike, oziroma se za trenotek v polupretelki čas.

Mnogi politični viharji so razrahljali in emajali nagodbeno stavbo iz leta 1867. Skozi line in razpoke brije ostra sapa radikalnih mažarskih političnih tokov. Deset let že bijemo brezuspešen boj za desetletno nagodbo, ki še vedno visi v zraku. Saj so se v živem spominu dogodki v avstrijski zbornici. Körberjeva vlada je zbornici predložila načrte nove nagodbe in skupnega carinskega tarifa z dotičnim zakonom. Načrt nove nagodbe z Ogrji je po dolgih bojih obveljal v odseku, carinski zakon s tarifom leta 1903 tudi v zbornici. Ta skupni carinski tarif, ki je tvoril podlago že uveljavljenim trgovskim pogodbam z vnanjimi državami, pa je Fejervaryjeva vlada odobrila le z naredbo, ki nima še ustavne veljave.

Ogrska vlada trdi, da je v smislu člena 30. zakona iz leta 1899 Ogrska vlada dobila proste roke in si more sama brez Avstrije z avtonomnim carinskim tarifom urediti svoje gospodarstvo.

Mažari se nikdar niso bili izbirni v sredstvih za samostojnost ogrske državne politike. Čitateljem je gotovo še znana zmešnjava, ki je se pred letom vladala na Ogrskem. Ta kaos je zvito izrabila mažarska koalicijska vlada ter poleg drugih koncesij dobila od vladarja tudi dovoljenje, da sme zbornici predložiti samostojni ogrski carinski tarif v odobrenje. Isti dan je podal demisijsko tedanji avstrijski ministrski predsednik princ Hohenlohe. Ogrski carinski tarif se sicer bistveno ne razlikuje od skupnega, a je navzlic temu formalna prelomba med Avstrijo in Ogrsko dogovorjene reciprocitete. Avstrija je mnogo žrtvovala Ogrom na korist za skupni carinski tarif in skupno carinsko ozemlje, ki velja za dobo trgovinskih pogodb, torej do leta 1915. Navzlic temu pa je ogrska vlada že 29. maja minolega leta zbornici predložila samostojni carinski tarif, ki naj bi raztrgal skupno carinsko ozemlje in nagodbo.

Tedaj pa je stopil na čelo avstrijski vladar baron Beck, ki se je v zbornici dne 7. junija predstavil z znamenitim govorom. Rekel je med drugim:

»Z ozirom na korak ogrske vlade mogla bi tudi avstrijska postopati povsem prosto ne glede na prejšnje dogovore. Ker pa je izjavila ogrska vlada, da pusti ležati samostojni carinski tarif, dokler niso dovršena pogajanja z avstrijsko vlado o nagodbi sploh, izjavlja tudi avstrijska vlada, da je pripravljena za

spravo. Ta sprava pa je mogoča, ako ogrska vlada ne porabi sile in enostranskega pritiska. Za vse slučaje pa moramo biti pripravljeni na obrambo. Avstrijske koristi pa tudi zahtevajo, da se pogajanja vrše o vseh nagodbenih vprašanih skupaj. Ako se ne posreči sprava z Ogrji, potem bomo sami uredili svoje gospodarstvo, mirno in resno sicer, toda z vso odločnostjo, ki jo zahtevajo dragocene koristi Avstrijske.«

Te besede je govoril baron Beck med burnim odobravanjem vseh strank. To je toliko vplivalo na ogrsko vlado, da je doslej pustila carinski tarif nerešen ležati v gospodarskem odseku. Kar nemudoma pa rožlja ogrska vlada s sabljo, preden so končane obravnave o podaljšanju nagodbe. Ker je izključeno, da bi bil baron Beck dne 7. junija minolega leta govoril tako odločno brez prejšnjega dogovora z ogrsko vlado, je jasno, da ogrska vlada sedaj kruto prelomi svojo slovesno obljubo, ako uveljavi samostojni ogrski carinski tarif ter s tem raztrga skupno carinsko ozemlje in onemogoči vsako nagodbo. Ogrska vlada vihti sedaj isti cepce proti baronu Becku, kakor pred osmimi meseci proti princu Hohenlohe. Raztrgati hoče carinsko ozemlje, dasi je vladarju obljubila reciprociteto do leta 1915. Določiti hoče za avstrijske izdelke tarife po svoji volji, ne glede na to, kaj poreče avstrijska vlada in parlament. Mažari hočejo i nadalje gade loviti s tuji rokami ter se mastiti na tuje stroške.

Ogrska vlada se izgovarja, da je njen korak le posledica govora, ki ga je nemški minister Prade v soboto teden govoril pred svojimi volivci. Gospod Prade sicer že večkrat ni bil previden v svojih izjavah, topot pa ni prestopil omeje. Rekel je: »Skupno carinsko ozemlje le tedaj tudi Avstriji donasa koristi, ako ogrska politika ne ovira razvoja v naši industriji. Danes lahko mirno presojamo to vprašanje, ker imamo proste roke. Na zunaj nas vežejo trgovinske pogodbe do leta 1915, reciprociteta nasproti Ogrski pa le do leta 1908.«

Iz tega sklepa o ogrski politiki, da že z novim letom odpove Ogrom reciprociteto. Ako torej avstrijski minister, ki v tem vprašanju sploh nima odločilne besede, kot poslanec naglašal pred volivci, da je odpoved nagodbe z Ogrji koncem leta mogoča, odgovarja ogrska vlada že s formalno odpovedjo. Grof Apponyi je izjavil v petek na Dunaju nekemu časnikarju, da avstrijska vlada sploh več resno ne misli na novo nagodbo, zato mora ogrska vlada pripraviti samostojen carinski tarif. To je jalen izgovor. Prvo branje avstro-ogrskih nagodb so zastopniki obeh vlad že dovršili, izločivši nekavere preporne točke. Te pa moreta rešiti le obestranski vladarji. Torej čemu bojni krik, dokler vojska ni napovedana. Ako pa grof Batthyany in z njim drugi mažar-

LISTEK.

Izlet v Varšavo.

4. Med Ukrajinci.

Ko je ukrajni glavar odšel, ostal sem sam v železničnem vozu. Odpravim se iskati svojih tovarišev, grem iz kupeja v kupej in pridem slednjič vsako čisto temen in prazen voz tretjega razreda. Ker sem obupal, da bi našel svoje tovariše, obsedim v praznem vozu. Toda nisem bil dolgo sam. Že na prvi postaji vstopijo trije mladeniči v ruskih mundurah, sedejo skupaj na prazno klop in prično med seboj govoriti. Od daleč vjamem eno besedo in po nji sklepam takoj, tembolj, ker so bili v uradniških uniformah, da govorijo po rusko ter jih nagovorim v ruskem jeziku. Vprašam jih, če je še daleč do Varšave. Eden mi nekaj odgovori, kar ni pomenilo niti »da«, niti »ne«, drugi se obrnejo od mene proč. Spoznal sem takoj, da ti ljudje ne samo, da niso Rusi, ampak da naravnost sovražijo rusčino.

Nato molčim nekaj časa, neznanci izvlečejo med tem iz žepov male knjižice in prično peti. Petje sem takoj razumel, peli so znano narodno pesem:

»Pid goroiu, po pid zelenoiu kozaki idut.«

(»Pod goro, pod zeleno, gredo kazaki.«) Ojunačim se torej še enkrat in jih vprašam po malorusko ali rusinsko. Naenkrat se je spremenila situacija. Neznanci me debelo pogledajo, potem se pa vsem razvesele obrzi in

vsi trije odgovore naenkrat na moje vprašanje. Postalj smo takoj dobri prijatelji, vprašali so me, odkod sem, in ko sem povedal, da sem se naučil njihovega jezika, so se silno začudili. Med razgovorom sem omenil, da so peli »po rusko«. Mislil sem malorusko, rusinsko ali ukrajinsko, ker gališki Rusini imenujejo svoj jezik »ruski«. Toda tu je nastalo nespornost, dečki mi hite zatirjati, da ne govorijo »po rusko«, da niso peli v ruskem jeziku, jaz se spet postavim za svoje, da pač poznam »ruski« jezik in ga vem razločevati od »rusijskega«. Položaj se je spremenil, moji neznanci so me že pričeli čudno gledati, jaz sem čutil, da vlada med nami nespornost, nje, a nisem mogel takoj razložiti. Slednjič jih torej vprašam: »Kakšen je torej jezik, katerega vi govorite?« — »Mi smo Ukrajinci,« odgovore mi dečki enoglasno. Zdal je bila uganka rešena. Povedal sem jim, da nisem hotel trditi, da so oni Rusi, ampak le »ukrajinski« jezik se imenuje pri nas »ruski«. S tem je bilo nespornost umnjeno odstranjeno in postalj smo zopet prijatelji. Ko smo se nekoliko razgovorili, zaupal mi je najmlajši in najzapravljiviši izmed njih, da se zdaj pri njih celo tiska v »ukrajinskem« jeziku. Jaz naredim obraz, kakor da bi bila to zame strašno čudna novica in se delam, kot da bi mu ne hotel verjeti. Da bi me prepričal izvele iz notranjega žepa majhen, jako obrablen časnik ter mi ga pokaže s skrivnostnim obrazom. Opazil sem, da mu je njegov starejši tovariš vrzel swareč pogled, naj ne bo tako nepreviden, toda moj prijatelj v svoji navdušenosti tega ni opazil. Sicer je bilo pa to od njegove strani res lahko mišljeno. Ako bi bil jaz slu-

čajno kak taje agent, kakršnih ima vlada povsod vse polno, bi vsi trije moji neznanci ne samo izgubili službe, ampak tudi za svoj politični zločin dobili nekaj let ječe ali Sibirije. Toda nikar ne mislite, da je bil časnik, katerega mi je pokazal, kaj tako strašnega. Jaz sem se ne meneč se za pogled njegovga tovariša, urno sklonil nad papir, prečital naslov in rekel: »Saj res, to je ukrajinski list, dajte ga meni, da ga prečitam,« ter sem ne pričakoval odgovora, stegnil roko in mu ga vzel iz rok. Moj mladenič se je šele zdaj zavedel, kakšno neprevidnost je naredil in me je osupel gledal; njegov tovariš je pa skočil pokoncu: »Ne, ne, tega papirja vam ne moremo dati!« — Medtem sem jaz že prečital naslov in si ogledal zunanost ter mu ga vrnil s popolnoma brezbrzišnim obrazom, rekoč: »Hvala, že vem, kako se imenuje. Ako vam je list potreben, kupim si v krčmi drugega.« Moja malomarnost jih je potolažila in rekli so, naj si list ohranim za spomin in jaz sem ga vtaknil v žep. — »Kaj pa je v njem?« me bo kdo vprašal. — Nič posebnega! Pri nas v Avstriji priobčujemo opozicijski listi veliko bolj hude članke. Uvodni članek dokazuje na dolgo in široko, da za vlado pri bodočih volitvah razmere ne stoji ugodno in se še vedno slabšajo, kljub raznim mahinacijam vlade. Potem sledi celotno poročilo siedleckega orožniškega poročnika Petuha varšavskemu generalgubernatorju, potem neka sodniška razprava in nato še rubrike: »Iz ruskega življenja,« iz »ukrajinskega življenja,« »iz Kijeva,« »Telegrami.« List je pisan v duhu ruskih socialnih demokratov. Ako bi odpadel prestiž, katerega mu daje vlada s tem, da ga prepoveduje, bi moj list

padel na nivo obskurnega provincijalnega socialističnega lista. Ne smemo se čuditi, ako velja tak list med strankinimi pristaši za nekaj, rekel bi, svetega, česar se dotika s spoštljivim strahom in o čemer se govori s skrivnostnim šepetanjem. Treba si je predstavljati, med kakimi nevarnostmi in s kakšnim trudom se tiska skriven, nelegalen list! Koliko ljudi si je pridobilo pri tem po nepotrebnem slavo mučnikov!

Vlak je obstal v Varšavi, na peronu me že čakajo tovariši, moram se takoj posloviti od neznanih Ukrajincev. Škoda! Rad bi še poklepetal kedaj z njimi, če že ne za drugo, pa vsaj, da bi spoznal, koliko se loči njihovo narečje od rusinskega v Galiciji. Rečem jim torej pri slovesu, ki je bil jako priazen, naj me kedaj obiščejo na mojem stanovanju in jim povem ime hotela. »Radi,« odgovori mi eden izmed njih, »toda tale,« — pokaže na svojega tovariša, »je prost šele ob devetih zvečer.« »Dobro, obiščite me ob devetih, sem tudi jaz najboljši gotovo prest.«

Druga dne je bilo nekako zborovanje, pri katerem sem bil tudi jaz navzoč in sem prišel domov šele ob pol enajstih. Moji neznani prijatelji so me še čakali pred vrati in me radostno pozdravili. Gremo v sobo, vzamemo sedeže in se pričnemo razgovarjati »po ukrajinsko«.

— Odkod ste pa vi? — vprašam.

— Iz črnigorske gubernije,« odgovore.

— odkod pa vi? —

— Od Trsta. —

— Od Trsta? — Kako je pa pri vas? —

— Kako, v kakšnem oziru? —

ski uhajati že danes Avstriji odpovedujejo gospodarstvo in trgovsko zvezo, povejmo jim naravnost, da boljša kratka sprava, nego dolga pravda. Avstrija ne odpoveduje Ogron skupnosti, pa je tudi ne sprejme za vsako ceno. Ako pa hočejo Mažari za vsako ceno gospodarsko samostojnost, dobro, potem pa naj s svojim denarjem in ne z avstrijskim plačujejo tudi svojo politično osamelost in nečuvno ošabnost.

P. Wasmann v Berlinu.

O prvem predavanju znanega naravoslovca biologa, jezuita P. Ericha Wasmanna v Berlinu smo zadnje soboto brzojavno poročali. Kako je prišlo sploh do teh predavanj? Kakor znano, je Haeckel svojčas v berlinski »Singakademiji« predaval o razvojni teoriji ter delal reklamo za svoj monizem. Pri tem se je v svoji znani filozofski nevednosti, katero je posebno ostro osvetlil Paulsen — skliceval na jezuita Wasmanna, češ, ta učenj naravoslovec, ki je obenem član družbe Jezusove, čisto odobrava darvinizem. P. Erich Wasmann je nato v odprtem pismu Haecklu dokazal, da je — ali vedoma ali nevedoma — govoril neresnico. Nato je Haeckel Wasmannu odgovoril, da z n'jim ne mara polemizirati, kajti kdo bo prišel »zvitemu jezuitu« do živga! Nato je Wasmann v novi izdaji svoje »Biologije« poleg Forela in drugih svojih nasprotnikov, postrani omenil tudi Haeckla. Haeckel se topot ni oglasil, Wasmann pa so pregovorili znameniti naravoslovci, da je priredil predavanja v tistem Berlinu, ki je pred leti navdušeno aklamiral Haecklu. Značilno je pri tem dvoje: Wasmann je s svojimi predavanji združil disputacijski večer, kjer bo odgovarjal na ugovore odličnih naravoslovcev; drugič pa za njegov ugled med znanstveniki govori dejstvo, da so se Wasmannovemu pozivu odzvali naravoslovci svetovnega glasu. Predavanja je priredil odbor, ki je sestavljen iz naravoslovcev, ki so povečini nasprotnega mišljenja kot P. Wasmann.

O drugem predavanju patra Wasmanna smo preko Kolina dobili predvčerajšnjim, žal da prepozno za sobotni list, sledeče poročilo: »Drugo predavanje P. Wasmanna se je vršilo v natlačeno polni zgornji veliki dvorani Philharmonije. Navzoči so bili skoro vsi vseučilišni profesorji, dijaki, naravoslovci inčastniki. Pri prvem predavanju, kjer je Wasmann žel viharno pohvalo, se je zgodil značilen prizor. Znani zagrizenec, eksjezuit grof Hoensbroech je med predavanjem demonstrativno zapustil dvorano. Tisti, ki poznajo slepo fanatičnost Hoensbroechovo, so se temu junaškemu dejanju, pomilovavno smejali. Berlinski listi brez razlike mišljenja obširno poročajo o predavanjih Wasmanna, ki ga imenujejo »einen eminent gelehrten Jesuitenpater«.

Drugo predavanje je bilo zelo obširno. Snov je bila: »Teistična in ateistična razvojna teorija; razvojna teorija in darvinizem.« Predavatelj je razložil pojem teistiškega naziranja, potem pa monizem. Razvojna teorija ne zahteva nujno ne prvega, ne drugega naziranja, pač pa zahteva teizem filozofije. Naravoslovje samoposebi na vprašanja o svetovnem nazoru ne odgovarja, ta problem reši naturna filozofija. Teistično naziranje uči, da mora končno bivanje biti povzročeno, vstvarjeno in udejstvovano od neskončnega, monizem pa sloni na celi vrsti nepojmljivih podmen. Večnosti snovi z njenimi zakoni ni mogoče dokazati, ravnotako ne početka gibanja. Ker zamore le misleči duh pojmovati red v stvarstvu, mora biti vzrok tega stvarstva inteligentno prapočelo. Kar se tiče darvinizma, je treba strogo ločiti med darvinizmom in razvojno teorijo sploh, le Haeckel je ta dva pojma, tako tesno združil medseboj, da zanika stvarnika. Nato je predavatelj pokazal mnogo skioptičkih slik svojih mikroskopskih preparatov o miravličnih in termitnih gostih ter na njih razložil možnost razvoja in pogojno veljavnost Darwinove selekcijske teorije. Nato je z velikim znanjem vse tozadevne filozofske in naravoslovne literature ter s prepričevalno logiko razložil, kako ni mogoč razvoj organizmov brez notranjih razvojnih zakonov, ki pa morajo v organizmu

— Nu, kako je pri vas z agrarnim vprašanjem? —

— Agrarnega vprašanja pri nas ni. —

— Ni, Kako to! A polje je? —

— Da, polje je tudi pri nas. —

— A pomeščiki (veleposestniki) so pri vas? —

— Pomeščikov kot pri vas, pa pri nas ni. —

— A čegavo je pri vas polje, ali tega, kdor ga obdeluje? —

— Da, pri nas je polje navadno tega, kdor ga obdeluje. —

— Poglejte, pogledite, — rečejo drug drugemu začudeno in zadovoljno. »Tam je prav, tam je polje last teh, ki ga obdelujejo. A pri nas je drugače — reče eden meni — pri nas ima kmet komaj tretino zemlje v lasti, dve tretjini imajo pa pomeščiki in država. To ni prav.«

— Ali je kmet pri vas reven? —

— V naši guberniji stoji dosti dobro, ker je zemlja jako rodovitna, a bolj na vzhodu je strašna revščina, je premalo zemlje. —

V tem tonu smo se pogovarjali dalje, dokler jim nisem rekel, da mi je potreba iti spat. Nato so odšli. Potem so me obiskali še večkrat, vedno ob istem času in razgovor se je pletel vedno o istih predmetih.

biti položeni od početka. Predavatelj je svoja izvajanja končal sledeče:

V gotovih krogih je žal nastopila prava teofobija, strah pred božanstvom. Jaz zamorem to le obžalovati, ker mislim, da je temu vzrok zgolj nepoznavanje krščanske filozofije. Če bi dotični krogi vzeli v roke en sam kompendij krščanske filozofije, n. pr. Gutberletov, bi se lahko poučili o pravem bistvu krščanskega pojma o Bogu. James Darwin se ni tako bal Boga, kot nekateri njegovi nasledniki. Se v peti izdaji svoje knjige pravi Darwin ob sklepu: Zares — veličastno je naziranje, da je stvarnik dih življenja, ki nas obdaja, vdihnil le v malo ali eno samo obliko, in da je iz tako enostavnega začetka razvila se neskončna vrsta najlepših in najčudovitejših oblik. Jaz mislim, da po teh Darwinovih besedah, kot naravoslovce nimam povoda, opravičevati se, ker sem pristaš teističnega svetovnega naziranja.

Živahno, dolgo trajajoče odobravanje je sledilo tem besedam. Prihodnje predavanje bo v nedeljo 17. t. m.

SAMOSTOJNI OGRSKI CARINSKI TARIF.

O spornem vprašanju glede carinskega tarifa med Avstrijo in Ogrsko poročamo v posebnem članku. Stvar se je predvčerajšnjim in včeraj razvijala sledeče:

Avstrijski ministrski predsednik baron Beck je 15. t. m. v brzojavni noti ogrsko vlado vprašal, ali se bo gospodarski odsek ogrske zbornice res v par dneh jel baviti z ogrskim samostojnim carinskim tarifom in kaj ogrska vlada s tem namerava. Nato so se zbrali ogrski ministri ter sklenili odgovoriti Becku v sledečem smislu: Ogrska vlada se ne more ozirati na avstrijske proteste, ampak bo delala na to, da se čim preje mogoče vprašanje o samostojnem ogrskem carinskem tarifu reši. Ogrski ministrski predsednik Weckerle je obenem naprosil predsednika gospodarskega odseka, grofa Batthyanyja, naj v odseku spravi to vprašanje na dnevni red že v četrtek. Tozadevni odgovor so že poslali na Dunaj.

Informirani ogrski krogi ta korak utemeljujejo takole: Ogrski parlament mora rešiti nebroj zakonov, ki so pa s carinskim tarifom tako v zvezi, da ni moč obravnavati o njih, ne da bi se preje sklenil samostojni ogrski carinski tarif. Zlasti velja to za trgovinske pogodbe z inozemskimi državami. Ogrska vlada je sicer izpočetka nameravala samostojni carinski tarif skleniti šele potem, ko bi bilo rešeno nagodbno vprašanje, ker pa vse kaže, da se nagodba ne bo sklenila in ker člani avstrijskega ministrskega kabineta (Prade) zadnji čas napovedujejo Ogrski boj, je ogrska vlada sklenila, lotiti se resno vprašanja o ogrskem carinskem tarifu. Weckerle bo te dni odpotoval na Dunaj, da se domeni z Beckom glede na to vprašanje, ki je položaj neznansko zapletlo. Ogrska si hoče na vsak način zagotoviti samostojni ogrski carinski tarif še predno se snide nova avstrijska poslanska zbornica, ker se boje, da ne bi zavrgla nagodbe.

OGRSKI ŠKANDALI.

Poslanec Lengyel v »A Napu« naznanja, da ima na razpolago nebroj listin, ki dokazujejo podkupovanje listov od strani vlade. Košut je objavil le mali del vseh aktov. — Žurnalist Horvath, ki je od vlade za »sociološke študije« dobil 50.000 K, je pozval poslanca Rakovskega na dvoboj.

SPOR MED BRIANDOM IN CLEMENCEAUJEM.

Vzlic dementiranju oficijelnih glasil je čisto gotova stvar, da se je zaradi cerkvenopolitiških postav spor med Clemenceaujem in Briandom tako postril, da bo moral slednji demisionirati. Prišla sta navskriž zato, ker se je Briand jel pogajati s pariškim nadškofofom glede na pogodbeni formular med župani in župniki.

RUSIJA.

Vollvni boj. Peterburški mestni glavar je profesorja Maksima Kovalevskega, kandidata kadetov za dmo, črtal iz volivne liste.

Poulični poboji. V Varšavi je prišlo med pristaši različnih strank do krvavega pretepa, pri katerem sta dve osebi bili smrtonovarno ranjeni.

Atentat. V Novem Margelanu je neznanec ustrelil na volškega guvernerja Pokotila, pa ga ni ranil.

Velika poneverjenja. Pri generalu Desinovu je dvignjena obtožba, ker je v rusko-japonski vojski poneveril 15 milijonov rubljev, ko je iz Sangaia zalagal Port Artur med vojsko z živili. Tudi drugi dostojanstveniki so hudo kompromitirani.

AMERIŠKO-JAPONSKI SPOR PORAVNAN.

Senat severnoameriških Zedinjenih držav je sprejel poročilo komisije o novem naseljenjskem zakonu. Zakon ima sledeči v spoznanju z japonskim poslanikom sklenjeni dostavek: Predsednik lahko zavrne izseljenike, katerih potni listi se glase za panamsko ozemlje in ameriško otočje v vseh slučajih, kadar se mu zdi, da taki izseljenci lahko škodujejo interesom domačega delavstva. — Upati je, da tudi šolske oblasti v S. Francisku poravnajo spor glede na japonske otroke.

ČASTNIŠKE AFERE V BELGRADU.

Bivši minister, poslanec Marinković, je v svojem listu »Pravda« objavil vest, da je na srbski dvor prispela neka zibelka, bogsgavedi za katerega otroka. Namigavalo se je na princezino Heleno. Nato so pa trije častniki najbrž po naročilu eksaltiranega prestolonaslednika, Marinkoviča napadli ter gajunaško z biči pretepli, poleg tega pa še poslanca Georgjeviča ranili z bridkimi sabljami. Oficijelno se poroča, da so častniki od Marinkoviča za-

hitevali zadoščenja in ga šele potem, ko ga ni hotel dati, napadli. Opozicijsalni listi pozivljajo na energično akcijo proti terorizmu vojakov-zarotnikov.

V MAKEDONIJI.

Solun, 16. febr. Generalni inspektor Hilmi Paša je kaznoval solunskega preiskovalnega sodnika Suleiman Effendija, ker je po krivici obdržal v zaporu Bolgara Dimitrija Paitarova.

Solun, 16. febr. Po oficijalni statistiki je v makedonskih zaporih 2935 mohamedancev in 2385 kristjanov.

Solun, 16. febr. Dešifriranje lanskega leta zaplenjenih pism bolgarskega ustaškega odbora je dokazalo, da so Bolgari povzročili umor devetih patriarhov iz Tekova.

IX. redni občni zbor »Osrednjega slov. čebelarstva«

v Ljubljani se je vršil včeraj dopoldne v mali dvorani »Mestnega Doma«. Navzočih je bilo nad 50 članov. Predsednik Avgust Pirce otvoril zborovanje, pozdravi navzoče zborovalce, posebno zastopnika štaferskih podružnic gospoda Zdoškega, avskultanta v Celju ter v kratkem nariše uspešno delovanje društva ter omenja, da je društvo tudi v gmotnem oziru zelo napredovalo. Izkopalo se je z dolgovi in razpolaga danes že s precejšnjo glavnico. Nato preide k prvi točki dnevnega reda: Poročilo tajnika. Ker so imeli člani v rokah že tiskano poročilo, se je ta točka opustila. Tu navajamo poročilo tajnikovo: »Največ dela je društvo posvetilo organizaciji čebelarjev. Podružnice, ki jih je osrednje društvo ustanovilo v letu 1905, so se izkazale kot prepotrebne in nadvse važne za izboljšanje naših čebelarskih razmer. Njih potreba se bo še jasneje pokazala tekom prihodnjih let. Lani so se ustanovile sledeče nove podružnice: 1. v Bohinjski Beli z 19 člani; 2. na Vrhniki z 26 člani; 3. v Rožku na Koroskem z 20 člani. 4. na Raki pri Krškem z 19 člani; 5. v Toplicah z 30 člani; 6. v Št. Jerneju z 20 člani; 7. v Medvodah z 21 člani. Koncem leta 1906 je društvo imelo 17 podružnic (10 se jih je ustanovilo leta 1905). Vseh predavanj je bilo 22, torej 8 več kot l. 1905. Obisk je bil vedno zelo poveljen. Dne 29. junija se je vršil enodnevni čebelarski shod v Ilirski Bistrici. Kot predavatelje je navesti gospode: M. Humeke, nadučitelja v Boh. Bistrici (predaval na dveh shodih), Mihajla Vrbiča, nadučitelja v Sodražici (predaval na dveh shodih), urednika Rojino in podpredsednika Znidaršiča (predavala vsak na enem shodu) in tajnika Bukovca (predaval na 18 shodih). Število članov se je pomnožilo za 52. Koncem l. 1906 je društvo imelo 758 udov. Da število ni naraslo v taki meri kakor prejšnja leta, temu je vzrok, ker se je koncem marca 1906 črtalo vse one člane, ki dotlej niso plačali udnine. V sled tega je odpadlo nad 200 članov. Dejansko smo torej napredovali za 250 članov. »Slovenski Čebelar« se je razpošiljal v 1200 izvodih, in sicer 758 članom kraniškega in 432 članom štajerskega društva. Osrednji odbor je imel 4 seje. Poročila o njih so se objavila v »Slovenskem Čebelarju«. Podpore so se dovolile: podružnici v Gorah 150 K k stroškom za stavbo podružničnega uljniaka; podružnici v Rožku in na Raki po en panj nemško normalne mere; podružnici na Vrhniki 30 K v svrhu nakupa podružnične izmetalnice. Nadalje je društvo svojim članom preskrbovalo med-pitanec, vzorne panje in orodje. Nekaterim članom so se brezplačno napravili večji načrti za vzorna čebelarstva. Društveni stiskalnici sta se uporabljali od 37 članov. V več kot 200 slučajih je društvo podalo posameznim članom razne nasvete in pomagalo pri nakupu in prodaji raznih čebelarskih predmetov. Končno bodi še omenjeno, da je društvo izdalo čebelarski knjižici Antona Janše. Temu je postavila kraniška dežela skromen spomenik s tem, da da se je za deželni muzej v Ljubljani napravila olinata slika njegovega doma, ki ga je sedanji lastnik preteklo jesen podrl. Kakor je iz tega poročila razvidno, je odbor svojo nalogo častno izvršil. Naj bi ga v bodoče posnemali tudi člani društva!

Ker se na predsednikov poziv ne oglasi k poročilu nihče k besedi, preide se takoj k drugi točki dnevnega reda: Poročilo blagajnikovo:

Blagajnik J. N. Babnik poroča: Pretečeno leto smo imeli skupnega prometa čez 9000 K. Dohodkov je bilo 5000, stroškov okoli 4000 K. Za tekoče leto je ostalo v blagajni 1191 K. Razum tega imamo v hranilnici naloženih 800 kron, od katerih je naraslo blizu 100 K obresti. Skupnega imetia imamo v gotovini skoro 2100 K. To je jako povoljno, če pomislimo, da smo v letu 1905 dobili tudi podporo za leto 1904, skupno za obe leti 2900 K, za leto 1906 pa le 1400 K. To je vzrok navideznega naza-dovanja, kljub vspešnejšemu delovanju v letu 1906.

Tudi k blagajnikovemu poročilu se ne oglasi nihče. Predsednik predlaga, naj se kakor navadno izvolita dva člana ter pregledata račune. Enoglasno sta bila izvoljena gg. nadučitelja Zajc in Petrič. Pri tej točki se je vnela debata. Zirkelbach pravi, da to ni nikjer navada, da bi se šele na občnem zboru pregledali računi. Opomni, da je blagajnik g. Babnik sicer pošten in premožen mož, kateri lahko s svojim premoženjem jamči, vendar društvo je društvo. Pred občnim zborom se morajo pregledati računi in blagajna. Temu pritrdijo navzoči člani in tudi izvoljena pregledovalca iz avita, da v tem kratkem času na občnem zboru ne moreta pregledati računov. Videla nista blagajne in zato se ne podpišeta. G. Bukovic predlaga, naj se izvolita dva člana, bivajoča v Ljubljani, da pregledata

račune. G. Znidaršič iz Il. Bistrice nasvetuje, naj bi se za letos dal blagajniku absolutorij. Ker izjavita pregledovalca računov, da ne podpišeta, predlaga g. predsednik, da naj pregledovalca pregledata račune in blagajno za preteklo in letošnje leto ter poročata na prihodnjem občnem zboru. V prihodnje bodo knjige in blagajna pregledane pred občnim zborom. Obvelja. Za pregledovalca sta bila izvoljena za l. 1906 in 1907 gg. prof. Verbič in nadučitelj Petrič.

Četrta točka dnevnega reda je bila volitev predsednika in podpredsednika. G. nadučitelj Likozar predlaga, naj se izvolita per acclamationem dosedanj g. predsednik in podpredsednik. Zborovalci pritrdijo z živio-klici. Predsednik in podpredsednik se zahvalita za izvolitev. Peta točka je bila volitev odbora. G. predsednik obžaluje, da je tajnik Bukovic odložil tajništvo. Društvo je izgubilo vsled tega vrlega in neumorno delavnega odbornika. Apeluje na člane, da ako ga izvolijo soglasno, se gotovo omeči. Tudi drugi člani skušajo g. Bukovica pregovoriti, toda g. Bukovic ostane neizprosen. Ker vse prošnje nič ne pomagajo, predlaga predsednik, da se odstopivšemu g. tajniku izreče zahvala. (Soglasno sprejeto.) V odbor so bili izvoljeni: predsednikom Gustav Pirce; predsednika namestnikom Anton Znidaršič iz Il. Bistrice, odborniki: nadučitelj Črnogaj, nadučitelj Likozar, prof. Jarc, predsednik »Gospodarske Zveze« Babnik in Zirkelbach.

K zadnji točki dnevnega reda: predlogi in nasveti, se oglasi k besedi g. Mravljje iz Sv. Križa iz goriške vipavske doline ter predlaga, naj bi se vršil tam čebelarski shod in ustanovila čebelarska podružnica. Sprejeto. Ivan Babnik iz Zgornje Siške omenja, kako čebelarska kupčija peša. Temu krivi so čebelarji sami. Pritožuje se, kako poceni prodaja čebelarska podružnica v Bohinju čebele. Predlaga, naj bi društvo delalo na to, da bi podružnice imele enotne cene. Predsednik opomni, da je to mogoče doseči, ako se vsi čebelarji organizirajo. Vendar bo to stvar pretresal odbor.

Živahna debata se je vnela zastran podpor čebelarskemu društvu. Predsednik vse natančno pojasni zborovalcem, na kak način se dele podpore. Babnik omenja, naj se prosi deželni odbor, da dà kako podporo iz kulturnega zaklada, kakor sta jo dobili čebelarski zadruzi na Gorenjskem. Bukovic nasvetuje: Ker je društvo v gmotnem oziru tako napredovalo, naj pošlje društvo nekaj najboljših čebelarjev k Znidaršiču v ponk, in ti bi potem gotovo veliko koristili v svojem okraju za napredek čebelarstva. Prosi naj se poljedelsko ministrstvo podpore, da se napravi v Ljubljani, n. pr. v Marijanišču vzoren društveni čebelnjak. Nadalje priporoča opazovalne postaje, v začetku n. pr. 3. V Švici je 30 opazovalnih postaj. Opazovalne postaje so največ pripomogle, da so Švicarji na vrhuncu čebelarstva. Konečno g. Bukovic povdarja, kako potreben bi bil zakon proti laški čebeli. Malokje na Kranjskem se dobi še čisto kraniško plemo, vse je že bastardirano z laško. V sled tega tudi trpi izvoz čebel na Nemško. Laška vlada je bolj previdna. Ambrožiču je ustavila uvoz na Laško na razstavo v Milan. Predsednik opomni, da to more storiti le državni zbor. Odbor bo delal na to, da se pri sklepanju trgovske pogodbe čez pet let prepove uvoz laških čebel. Znidaršič priporoča 5dnevni čebelarski tečaj, opazovalne postaje in da društvo določi cene čeb. podružnic. Odboru se naroči, naj objavi ceno. Ivan Strgar iz Biteni pri Boh. Bistrici nasvetuje enotno mero za originalne kranijske panje.

Zirkelbach vpraša, kako je sedaj stvar z Oroslovom Dolencem. Babnik odgovori, da od 1. decembra 1906 ne sme v mestu več trgati.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zahvali se gospod predsednik zborovalcem z željo, da bi bili panji letos posebno težki in da bi se prihodnjega občnega zbora posebno obilo vdeležili člani, ker bo prihodnje leto 10letnica čebelarskega društva in zaključil ob 12. uri zborovanje.

Volivni boj.

(Vabila na zaupni shod) so se razposlala vsem, ki so bili vabljeni k zadnjemu shodu. Poroča se nam, da so sempatja dobili nepoklicani vabila, naši somišljeniki pa ne. Če se je pri kaki pošti napravil kak nered, prosimo takojšnjega obvestila. Zaupniki, ki niso dobili vabil, naj to sporoče izvrševalnemu odboru (dr. Krek) v Ljubljano.

(Shod učiteljev.) »Učiteljski Tovariš« naznanja učiteljem: »Pri deželnozborskih in državnozborskih volitvah ne nastopaj nikdar svojevoljno, ampak počakaj vedno glasu vodstva naše organizacije, ki bo pred vsakimi deželnozborskimi in državnozborskimi volitvami sklicalo shod učiteljev-zaupnikov iz celedežele. Za Kranjsko n. pr. bo tak posvetovalen shod ob velikonočnih počitnicah. V krajih, kjer se vé že naprej, da bi bil vsak boj brezuspešen, se ni treba mešati v volitve; sicer nam bo pa podal natančna vodila zaupni shod in po tem navodilih se bo moral vsak učitelj in učiteljica ravnati. Povemo pa že danes, da učitelstvo ne bo nastopalo potom »Slomsko-ve zveze« in tudi ne kot privesek tej ali oni stranki.« — Tako »Učiteljski Tovariš«. Mi pa pravimo: Kakor bo »Slovenski Ljudski Stranki« posojeno, tako bo ona pošteno poplačala.

(Volivni shod socialne demokracije v Ljubljani.) Včeraj dopoldne se je vršil v Ljubljani volivni shod socialne demokracije. Velika dvorana »Mestnega Doma« je bila polna. Navzočih je bilo nad 800 oseb, prištevaj socialne demokracije iz Ljubljane, Siške, Gline. Vevč, nekaj krščanskih socialcev in par liberalcev. Shod je otvoril Kocmur, nakar so bili izvoljeni: za predsednika Tokan, za podpred-

sednika Udovič, za zapisnikarja pa Rudolf Mahnič in Lovrenc Gabrček. O prvi točki dnevnega reda: Politični položaj in državno-zbornske volitve je poročal sodrug Etbin Kristan. Povdarjal je, da je bil sedanji parlament zastopnik klik. Sedaj je za volivno reformo postavljen nov temeli avstrijskemu parlamentarizmu. Socialna demokracija je igrala odločilno vlogo v boju za volivno reformo in pokazala se je tudi na Slovenskem sila socialne demokracije. Boj za volivno pravico pa socialni demokraciji ni bil sam sebi cilj, ampak sredstvo za osvoboditev, da pridemo s tem orožjem toliko naprej kolikor se da v sedanjih razmerah. Socialna demokracija je tudi na Slovenskem dokazala, da je delavec kolektivno ime za vse one, ki delajo s svojimi rokami ali s svojim duhom. Tudi na Slovenskem se je položaj socialne demokracije pobiljšal vsled hiperprodukcije inteligence. Za socialno demokracijo je dolžnost, da se udeleži volitev v drž. zbor in da položi vso moč v ta namen, da zmaga. Napačno je mnenje, da hoče socialna demokracija le seštevati svoje glasove. Zlasti v Ljubljani je naloga socialne demokracije, koncentrirati vse svoje moči vzbuditi vse indiferentne in storiti vse, kar ljudje le storiti morejo, da zmaga v Ljubljani kandidat socialne demokracije. Boj, ki se naša doba nanj pripravlja, je 1. gospodarski boj med delom in kapitalom, 2. duševni boj med napredkom in reakcijo. V političnem življenju stojimo pri nas sedaj pred kaosom. Mnogokateri upi v slovenski liberalizem so se pokazali kot neplodni. Danes stojimo pred dejstvom, da so se slovenskemu liberalizmu polomila krila. V duševnem boju med reakcijo in napredkom ni liberalna stranka dosegla nobenega vspeha — če torej ni stranka dosegla svoje naloge tam, kjer je bila poklicana za to, kako naj bi gospodarsko osvobodila narod taka stranka, ki je pokazala absolutno impotenco in absolutno nevoljo do dela. (Burno odobravanje.) Ali naj pa radi tega slovenski narod prekrži roke, da mora vse preplaviti klerikalizem? (En klic: Tistga ni!) Socialna demokracija je po govornikovem mnenju edina moč na polju čistega duševnega boja, ki je sposobna voditi čete v boj proti reakciji. Ona vodi boj proti gospodarskemu izkoriščanju. Na Slovenskem po govornikovem mnenju ni stranke, ki bi zedinjevala v sebi gospodarski in duševni boj. Geslo slovenskih strank »za ves narod« je zapeljivo, a za ves narod se naenkrat ne more delati. Govornik vprašuje slovenske stranke, ali so one za tiste Slovence, ki imajo na kupu denar, ali za tiste Slovence, ki znašajo denar na kup, pa sami nič nimajo. (Govornik bi pač, ako bi nepristransko opazoval delo slovenskih strank, lahko opazil, da je bila »Slovenska ljudska Stranka« vedno na strani zatiranih! Op. poroč.) Govornik pravi, da se bo socialna demokracija ravno tako bojevala proti slovenskemu kapitalu, kot proti nemškemu ali kitajskemu. Nasprotniki socialne demokracije pogrešajo pri njej narodnega čuta — narodno vprašanje samoobsebi je pa mednarodno vprašanje. Tudi volivna reforma je to dokazala. Ureditev narodnostnih razmer v Avstriji bo le plod mednarodnega kompromisa. Govornik pravi, da bo v novem parlamentu socialnodemokratski klub klub v parlamentu, ki bo igral važno vlogo radi svoje mednarodne sestave. Slovenci bi imeli le škodo, če bi bili v tem klubu zastopani vsi narodi, slovenskega socialnega demokrata pa bi ne bilo tam. Govornik nadalje razvija socialnereformatične naloge novega drž. zbora ter konča svoj govor z opravičenjem, da ni popolnoma zdrav in da ga fizične moči nekoliko zapuščajo in pravi: Odloči naj se, ako socialna demokracija poseže v boj. Ako v Ljubljani vsi sodrugi store svojo dolžnost, tedaj je mogoča zmaga, če pa propademo, zadene krivda naša nedelavnost in naša indiferentnost. Storimo vse, da bo socialnodemokratski klub v novem drž. zboru imel tudi slovenskega zastopnika. (Burno odobravanje.) Sodrug Kocmur poroča, da so zaupniki 1000 organiziranih sodrugov doleteli, da bodi kandidat za Ljubljano Etbin Kristan za ljubljansko okoličino pa namestnik strajevodje drž. železnice Petrič. Pri glasovanju je shod obe kandidaturi soglasno sprejel in odobril. Sodrug Petrič je bil službeno zadržan udeležiti se shoda, sodrug Kristan pa je končno še izjavil, da se je trudil za drugo kandidaturu, on ne da obljub, dovolj je, če pravi: Sem prepričan socialni demokrat. Delal bom, kakor zahteva program socialne demokracije. Druzega se od socialnodemokratskega kandidata ne more zahtevati. Nato je predsednik zaključil shod.

(Iz Dobračeve pri Zireh.) Neki dr. Ravnihar se menda pomnja, da bi napravil shod »neodvisnih« kmetov v naši občini. Stranka neodvisnih kmetov ni nič drugega, kakor poprejšnja liberalna stranka pod drugim imenom. Mi, kar nas je tostran vode, pa vemo, kaj nam je dala liberalna stranka dosedaj. Obetov polna usta, a v resnici nič drugega, kakor da nas je umazala pred svetom, da nas imajo za liberalne, ko nismo. Dozdaj smo se dali slepiti pri volitvah, da smo oddajali svoje glasove poslancem, ki se potem do prihodnjih volitev za nas nič niso zmenili. Ko je nedavno bil v Idriji razgovor o novi železnici, se ljubljanski liberalci Hribar na nas Zirovec še ozrl ni. Dr. Tavčar nam je obetal in prisegel, da dobimo semnje nazaj, a kje jih imamo? Tako bi se nam godilo tudi pod Ravniharjevo stranko. Edini poslanec, ki za kmeti kaj stori, je tisti, ki se da voliti po katoliškem programu. Zato pa že vemo, kaj bomo storili pri prihodnjih volitvah. Žirovec, kar nas je prave misli, združimo se in pri prihodnjih volitvah oddajmo soglasno svoje glasove poslancu, ki ga bosta priporočala »Slovenec«

in »Domoljub«. Zaradi cerkve smo res navskriž. Pa tukaj se ne gre samo za naše žirovske razmere. Pri volitvah se gre za vso Avstrijo. Ako bomo volili katoliškega poslanca, ga ne bomo volili zato, ker ga bodo volili na žirovski strani, ampak zato, ker ga bodo volili pametni možje celega okraja.

(Čuden vlak.) V soboto popoldne je dolenski vlak na progi Ljubljana-Smarje bruhal dim in rdeče-zelene listke iz sebe. Neki socialni demokrat se je spravil na stroj in metal iz vlaka cele šope vabil za socialno-demokratski nedeljski shod v Ljubljani.

(Oklic volivnega odbora delodajalcev), združenih v treh centralnih industrijskih zvezah: »Zveza avstrijskih industrijskih«, »Srednja zveza«, »Klub industrijskih« so ustanovili dne 14. t. m. na Dunaju svojo volivni urad, ki je razposlal dne 16. t. m. sledeči oklic: Delodajalci in volivci avstrijski! Prvič, kar obstoji v naši stari monarhiji ustavno življenje, nastopajo državljani, ki producirajo, združeni in z določenim načrtom v volivni boji. Vsi, največji, veliki, srednji, mali do najmanjšega ne glede na razliko veroizpovedanja, naroda in strankarskega stališča. Odločno odklanjamo misel, da hočemo le enega stanovskega tovariša v naši državi žaliti na najbolj surovi način, ki ga poznamo, namreč da hočemo na koga vplivati in delati komu silo z ozirom na njegovo narodno dolžnost, na versko prepričanje in na njegovo politično naziranje. Vsak ostani zvest, energičen, požrtvovalen sin svojega naroda. To naj izpriča tudi pri sedanjih volitvi. To stališče ne le da pripoznamo, marveč delodajalci se hočejo tega stališča tudi držati. Delodajalci ni in ne smejo biti taki, ki bi bili v nasprotju z naprednim kulturnim razvojem. Tehnično napredovanje je odvisno od napredka splošne izobrazbe in zato so delodajalci v pravem pomenu besede moške napredka. A vsako kulturno delovanje ima in je vedno imelo svojo oporo v materialni poziciji posameznika. Ne v starem veku in tudi v novi dobi se ni razvijala nobena kultura drugače, kakor na podlagi materialnega napredka fizično gotovega posestva. Privoščimo delavstvu vsak npravi napredok do višjega duševnega in materialnega razvoja. A zapovedimo tudi soglasno stoji! v trenutku, ko se prekoračijo nprave meje, ko je v nevarnosti zasebna last in se naše premoženje. Taki napadi se pa gode in bodo v kratkem še hujši. Ne pustimo se uspavati zaradi hipne stagnacije glede na strokovno hujšanje. Socialnodemokratska taktika zapoveduje, da nastopa med volivno borbo nalahko. Hočemo se ogniti nevolje med prebivalstvom. Nabrani denar se rabi tudi v volivne namene. Sedanje stavke na Severnem Češkem ne izpremene nič položaja; oklic so cialnodemokratskega strankarskega vodstva v Nemčiji odkrito izjavlja, da ostane prej ko slej tudi po velikem porazu v Nemčiji smoter nemške in mednarodne socialne demokracije, da izloči individualno premoženje, da izpremeni meščansko družbo v veliko zadrujo. Meščanstvo, ki producira, naj preneha kot posestnik individualnega premoženja in naj odda svojo last in premoženje veliki prihodnji zadruzi (najbrže zato, da bodo gospodje zadružni voditelji po celem svetu ravno tako gospodarili, kakor zdaj delajo po svojih malih poizkusnih postajah v strokovnih družtvih). V to kupijo se pa ne spuščamo, zdaj in nikdar! Zato je naše geslo: Varstvo premoženja! Varstvo lastnine! Pri tem se pa ne sme jemati posamezniku pravica do njegovega naroda in do njegovega strankarsko-političnega naziranja. Od kandidatov vseh narodnosti in od vseh strank hočemo zahtevati, da priznajo obveznost to načelo. V volivni boji vstopimo na podlagi načel stalnega odseka treh osrednjih industrijskih zvez. Zdjaj na delo! Vsak posameznik in vsi skupaj. Naše geslo je: Proti socialni demokraciji, naš prapor edinosti! Oklic je podpisalo 137 podjetnikov.

(Dr. Kramarjev kandidatni govor.) Dr. Kramar je v Nemškem Brodu v svojem kandidatskem govoru izvajal sledeče: Češki narod se mora za volivno reformo okoristiti. Politika, ki je merila na to, da se z opozicijo razbija državni zbor, je premagano stališče. Čehi se morajo lotiti jasne politike. Zavzel se je za koncentracijo čeških strank ter potem govoril o perečem ogrskem vprašanju. Sicer se ni treba zavzeti za popolno gospodarsko ločitev med Avstrijo in Ogrsko, toda sprčo sedanjih razmer velja: »Proti Mažarom je sedaj mogoča le ena politika, namreč mažarska: politika absolutne brezobzirnosti!« Čehi so semtertja simpatizovali z Ogrji, toda sedaj ne več, ko Ogrji tako kruto preganjajo Slovence. Kramar je nato, odgovarjajoč na tozadevna izvajanja Pradejeva, izjavil da češkega kraljestva ni mogoče deliti v dva upravna dela, kakor želijo Nemci. Čehi od svojega stališča, da se Češko ne sme razdeliti, nikoli ne bodo odnehali.

(Za tujsko-lipniški) mestni volivni okraj kandidirajo graški krščanski socialci trgovca Kremserja iz Gradca.

(Kompromis med krščanskimi socialci in socialdemokrati.) »Kärntner Wochenblatt« poroča, da so na Koroškem krščanski socialci in socialdemokrati sklenili glede na državno-zbornske volitve sledeči kompromis: Socialni demokratije bodo v okraju Borovlje-Železna Kaplja glasovali za krščanskega socialca, krščanski socialci pa v Beljaku za socialdemokrata. V Beljaku so že trije svobodomiselniki kandidati: Dr. Angerer, dr. Aichelburg in Orasch.

(Nemška napredna stranka) zboruje danes v Pragi.

(Češka koncentracija) se najbrž ne bo sklenila. Strankarski shod mladočeške stranke se bo vršil 2. in 3. marca.

Slovensko gledališče.

Včeraj so ponovili tretjo moderno komedijo po svetovnem redu: »Mačka-Spačka«. Kakšen uspeh je imela, nam ni znano.

Zvečer smo z veseljem poslušali Donizettijev opero »Lucia di Lammermoor«. Predstava je bila izborna in dobro obiskana. Navzoč je bil tudi gospod deželni predsednik T. Schwarz. Pevci so bili pri posebno dobrem glasu in razpoloženju ter so daleko nadkrilili orkester, ki je včasih tako mlačen. — Pl. Rezunov je pel s polnim glasom in igral zlasti konec zadnjega dejanja z živahnostjo, ki ga kaže kot pravega igralca. Gospod Betteto je pel svojo partijo z enako vnemo, kot jo pri njem vedno opazujemo. Njegova marljivost in napredek, ki je viden, mu obetata še lepo bodočnost. Njegov glas je mladeniško svež in postaja vedno obširnejši. — Gospod Onufrenik je s svojim sonornim, krepkim baritonom dal operi oni sijaj, ki ga mora imeti lepa glasba. Takega baritonista ne bomo imeli kmalu, če je res, da meni oditi. Glavno zaslugu za celoten uspeh opere pa ima primadona Skalova. Prizor, ko po umoru soproga zblazni, je pela in igrala z dovršeno eksaktnostjo ter žela viharno odobravanje. — V manjših vlogah so gg. Ranek, Bukšek in gdčna Kočevarjeva popolnoma zadovoljili. Tako animirane predstave že dolgo nismo imeli.

Dnevne novice.

+ Shod »Obrtniške obrambne zveze« je bil včeraj v Škofji Loki velesijajen. Shoda se je udeležilo do 80 odstotkov ondotnih obrtnikov.

+ Liberalne laži o poslancu Pogačniku. Svoje laži o poslancu Pogačniku zadnji »Gorenjec« preklicuje: »Čemu hujskati?« Pod tem naslovom smo v zadnjem uvodnem članku trdili, da je poslanec Pogačnik rekel ministru Derschatti, da nima nič proti imenovanju Kollerja in Wieserja ter da se je potegoval za sedanjega nemškega postajenačelnika na Bledu. Bivši poslanec Pogačnik nam sedaj poroča, da ta trditve ne odgovarja resnici, kajti za prva dva je ugovarjal, tretjega pa niti ne pozna in ni zanj storil nikdar najmanjšega koraka. Mi to vest lojalno popravljamo in ga odvezujemo storitve težkega narodnega greha. — V prvi številki »Naše Dobe« čitamo ista obrekovanja, ki so v »Gorenjcu« že preklicana. Upamo, da tudi »Naša Doba« prekliča svoje neresnične trditve.

+ Tri javne ljudske shode je priredilo včeraj politično društvo »Edinost« in sicer v Rocolu, v Škedaču in v Rojanu. Dnevni red je bil: Protest proti krivicam volivnega načrta za mestni svet in deželni zbor tržaški.

Shodi so se vsi v redu vršili, le v Rojanu je bilo nekoliko prepira s socialisti. Sprejete so bile resolucije, v katerih se protestira proti nameravani krivični volivni reformi in se poziva vlado, da ona predloži pravično volivno reformo, katere od sedaj na magistratu vlada-joče kliče ni pričakovati.

+ Občni zbor »Deželne zveze za pospeševanje tujskega prometa na Kranjskem«. — Občni zbor imenovane zveze se je vršil v soboto, 16. t. m. v hotelu »Lloyd« v Ljubljani. Predsednik g. pl. Trnkoczy je pozdravil vladnega zastopnika g. deželnovaldnega svetnika Kulavica, zastopnika trgovske in obrtne zbornice kranjske g. podpredsednika Kollmanna, zastopnika magistrata mag. tajnika g. Jankota pl. Bleiweis-Trsteniškega in zastopnika za povzdigo tujskega prometa v Boh, Bistrici, g. Jos. Ranhekarja. — Tajnik g. dr. Marn je podal obširno poročilo, ki prča, da je društvo pričelo s krepkim delom. Važno poročilo priobčimo kolikor mogoče dobesedno.

+ Društvo za privabitev tujcev za občino Bohinjska Bistrica z okoličino in Srednja vas je imelo včeraj svoj ustanovni občni zbor. Solška soba v Bohinjski Bistrici je bila natlačeno polna udeležencev. Udeležili so se tudi gostje z Bleda, Bele, Gorji in Mojštrane. Predsednik pripravljalnega odbora Humek je pozdravil g. dr. Marna kot zastopnika osrednjega društva in druge goste ter je potem z lepimi besedami razložil pomen novega društva. Nato je poročal dr. Marn o koristih in ugodnostih tujskega prometa in o nalogah, ki jih bo moralo novo društvo izvrševati. Govorili so še Peter nel, ki je nasvetoval, naj se kmalu zgradi cesta okoli jezera, Fran Rus z Bleda in Repe, župnik Piber, ki je pozival one, ki imajo denar naložen v hranilnicah, naj ga nalože v podjetja in stavbe. G. župnik se je prijavil kot ustanovnik. Nato se je vršila volitev odbora. Takoj je pristopilo okoli 40 članov. Novemu društvu želimo največ uspehov v povzdigo krasne naše domovine!

+ V Šmartnem pri Litiji so imeli včeraj popoldne ustanovni zbor katoliškega izobraževalnega društva v novi družtveni hiši. Navzočih je bilo jako mnogo mož in mladeničev iz cele župnije. Govoril je g. stolni vikar L. Smolnikar iz Ljubljane.

+ Predavanje. V nedeljo je predaval v slovenskem katoliškem izobraževalnem društvu v Domžalah gosp. profesor dr. Mihael Opeka.

+ Umrl je v Mostah pri Komendi zlato-mašnik g. Andrej Stritar, roj. v Velikih Laščah dne 22. novembra 1823, v mašnika posvečen l. 1848. Pokojnik je bil brat slovenskega pesnika Jos. Stritarja. — V Leoniču pa je umrl po dolgem bolehanju duhovnik g. Janez Bezeljak, roj. v Črnem vrhu nad Idrijo dne

6. oktobra 1866, posvečen v mašnika 1889. — R. i. p!

+ Iz Vipave smo v soboto zvečer, ko je list bil že tiskan, prejeli naslednjo brzojavko: Na Vrhoplju župan in svetovodci naši!

+ Osebnosti v poštni stroki. C. kr. trgovinsko ministrstvo je podelilo poštenu inšpektorju Antonu Willenju in Trstu mesto poštne svetnika in imenovalo poštne sekretarja dr. Frana Temmela poštним inšpektorjem v Trstu.

+ Odlikovanje. Cesar je podelil ministerialnemu tajniku g. Ivani Zolgarju, naslov in značaj sekcijskega svetnika.

+ Deželni šolski svet za Kranjsko. Kakor se brzojavno z Dunaja poroča, so za člene deželnega šolskega sveta kranjskega imenovani: ravnatelj tukajšnjega učiteljskega Anton Črnivec, realni ravnatelj dr. Rudolf Junowicz, katehet Anton Kržič in profesor bogoslovja dr. Josip Lesar. Zadnji trije so bili že v prejšnjem šestletju členi deželnega šolskega sveta. Dva člena imenuje deželni zbor kranjski, enega pa občinski svet ljubljanski.

+ Ženo umoril in bil oproščen. Tržaški porotniki so oprostili 39-letnega čevljarja Angela Grassija, ki je 11. decembra p. l. večkrat s čevljariskim krivcem zabodel svojo 33-letno ženo Vincencino, ker je ženo dobil v stanovanju brivca Monaco, s katerim je imela razmerje.

+ Učiteljska vest. Učiteljica v Krškem gdčna Evalija Tavčar je imenovana za učiteljico v Št. Jerneju.

+ Poslopje okrajnega sodišča v Kninu je pogorelo v torek jutraj. Ječarijevo rodbino so le s težavo rešili iz ognja.

+ Hotelski omnibusi v Trstu so odpravljani. Vsled zgradbe državnega kolodvora na drugi strani mesta bi bili morali lastniki hotelov omisliti si še en voz. Ker bi pa to stalo preveč, odločili so se za odpravo sploh. Potnike se bo opozarjalo odslej na hotele s posebnimi reklamnimi plakati.

+ Volkovi raztrgli dekle. Pri Črnomlju so volkovi raztrgali neko dekle in nekaj psov.

+ Vlak je povozil na Koroški Beli v nedeljo 18letnega Jožefa Kristan, tovarniškega tesarja, po domače Bezlovega s Potokov. Fant je bil gluho in ni vsled tega pri prehodu čez tir slisal prihajajočega vlaka, ki ga je takoj do smrti poškodoval.

+ Družba sv. Cirila in Metoda vam poroča o idealni ljubezni do naroda. Visokošolec g. Janko Črne je te dni preminul v Kranju v cvetju svojih let, 1000 K, to je vse svoje ostalo imetje, je zapustil nam. Ko beležimo ta do sedaj edini čin domoljubne vneme, izrekamo svoje istinito obžalovanje ob gomili, ki je zagrnila to mladostno, a v domovinski ljubezni žetolico utrjeno, torej toliko se obetajoče srce. Potrebni pomoči radi sprejemamo veliki dar, a izrečno dostavljamo, da nam je več, mnogo več na tem slajnem zgledu, ki naj tolažilno in bodrilno vpliva na staro in mlado, na nas vse. — Ti pa, zlati mladenič, počivaj na tem slovenski zemlji tako dragem kranjskem pokopališču v miru!

+ Umrl je Jakob Perissini, posestnik in bivši kavarnar v Kranju.

+ V Afriko je odpotoval g. Andrej Gabrček, lastnik »Soče«.

+ Topničarskemu polku v Gorici bo dodeljen s 1. marcem t. l. oddelek s strojnimi puškami.

+ Vesti iz Amerike. V Clevelandu je povozil vlak Ivana Ječarja. — V Steeltonu je ponesrečil Anton Težak. — V Trinidadu (Colo.) se je pripetila v rudniku velika eksplozija. 21 rudarjev je bilo na mestu mrtvih; med temi šest Slovencev. Imena ponesrečenec so: Franc Uršič, Franc Smrdel, Janez Pavlič, Janez Torkar, Janez Horvat in Franc Hubat. — V žičarni v Jolietu je ponesrečil J. Zupančič, vendar ne smrtno. Nahaja se v bolnici. — V S. Lorainu je umrl delavec Alojzij Debeve, doma pri Cerknici na Notranjskem.

+ Ureditev pokojnih tobačnega delavstva. Uradni odlok glede na začasno vpokojitev tobačnega delavstva slove: Vsled najvišjega sklepa z dne 4. oktobra 1906 se uredi začasno pokojnine eraričnega tobačnega delavstva po sledečih načelih: 1. Invaliditete preskrbine ostanje se nadalje razdeljene v pet delavskih kategorij. 2. Invaliditeti sprejemki se ne plačujejo več na dan, marveč mesečno. 3. Invaliditete preskrbine znašajo po 40 službenih letih I. kat. 27-54; II. kat. 24-48; III. kat. 21-42; IV. kat. 18-36; V. kat. 15-30. 4. Po desetih službenih letih se zviša invaliditeta pristojbina vsako leto za 1/10 kategorijske pristojbine pristojbine in znaša mesečno v I. kat. 90, v II. 80, v III. 70, v IV. 60 in v V. kategoriji 50 vinarjev. 5. Zadnje službeno leto se pri odmeri invaliditete zaračuna kot celo leto, če je služil delavec vsaj 6 mesecev. 6. One osebe, ki so služile 40 let, ali ki so stare že 60 let, se lahko vpojoje brez zdravniškega izreka. 7. Osebe, ki postanejo za delo nezmožne pred dokončanim 10 ali po dovršenem 5 letu službene dobe, dobé odpravnino in sicer v I. kat. 162, v II. kat. 144, v III. kat. 126, v IV. kat. 108 in v V. kat. 90 K. Do te odpravnine imajo pravico tudi osebe, ki so postale nesposobne za delo vsled nezakrivljene obratne nezgode. — S temi določili delavstvo ni popolnoma zadovoljno. Dobro je pri njih, ker so začasne. Pravične oskrbe pričakuje tobačno delavstvo od nove ljudske zbornice.

+ V Domžalah delajo priprave, da se razširi štirirazredna ljudska šola. Letos obiskuje šolo 265 rednih učencev. Skrajni čas je, da se prične z delom že to spomlad. Domžale napredujejo, ljudstvo se množi, torej naj se razširi šola, da ne bode zopet kmalu pretesna.

— **Varčevalci pri poštni hranilnici.** Število istih se je tekom januarja letos pomnožilo za 22.659 oseb v prometu varčevalnem, za 782 v čekovnem in za 762 v nakazničnem (clearing) oddelku. Skupno število varčevalcev je koncem minolega meseca bilo 2.027.146 oseb v varčevalnem in 74.095 v čekovnem oddelku. Ob svojo knjigo vložnico je tekom januarja prišlo 169 vložnikov, po naših krajih samo eden, dobil jo je v Framu pri Mariboru, in če je ne najde do dne 28. februarja, bodo mu tisti dan dali novo knjižico, 8 K vredno. Od leta 1883 do zdaj je ob svojo knjižico prišlo 7678 varčevalcev, med njimi jih je 153 imelo knjižico z besedilom slovenskim.

— **Strupeni zob škodljivca zajca.** Iz kamniškega okraja nam piše posestnik: V naši občini so zajci to zimo napravili v sadovnjakih mnogo škode. Ogledali in uničili so nad 200 lepih mladih drevesc, ki so bila deloma ovita in pobeljena. Uničili je sad večletnega truda, ki so ga imeli marljivi sadorejci. Vprašamo torej: Kdo nam povrne škodo in kam naj se obrnemo, da dobimo odškodnino? — Odgovor: Zakon z dne 19. maja 1889, veljaven za Kranjsko, je skoraj za kmeta najslabši, kar jih imamo. Skovali so ga ali sami lovci ali pa možje, ki ne poznajo zajčeve škodljivosti po vrtilih v drevesnicah. Paragraf prvi tega zakona sicer določa, da mora povrniti najemnik lova škodo, ki jo na lovu naredi sam, njegovi gostje in pomožne osebe, lovski psi in pa tudi divjačina. Povračilo škode more zahtevati zemljiški lastnik, najemnik ali užitek. Sedaj pa si oglejte paragraf 4. istega zakona. Kar dovoli paragraf prvi, to razveljavi § 4., ki pravi: Posestnik ali zakupnik pa ima le tedaj pravico do povračila škode, kadar se ne dokaže, da je škoda zato nastopila, ker je oškodovanec opustil tiste na dotičnem kraju navadne priprave, s katerimi dober gospodar take stvari navadno zavaruje. To se pravi po domače: Če je gospodar proti divjačini zavaroval sadno drevje, kakor je običajno v istem kraju, potem šele ima pravico zahtevati povračilo škode. Zakaj niso lovci in njihovi vsoki prijatelji kar naravnost zahtevali, da morajo kmetje ali s kitajskim zidom zavarovati svoje drevesnice ali pa k vsakemu drevesu postaviti čuvaje s palicami, da bodo pozimi odganjali zajce in drugo zverjad. Deželni zbor je pred več leti vsaj nekoliko za sadjereica izboljšal ta paragraf, toda sklep deželnega zbora je obležal v neki miznici deželne vlade. Vzrok je jasen. Sicer pa mora oškodovani sadjerejec najpozneje v štirinajstih dneh naznaniti škodo, ko je zvedel zanjo, pri političnem okrajnem glavarstvu.

— **Promet v poštni hranilnici.** Meseca januarja se je po državi izvršilo 3.693.650 vlog v skupnem znesku za 910.615.572 K; od tega se je po naših krajih vložilo 176.729krat za 23.008.766 K na Štajerskem, 53.685krat za 7.603.928 K po Koroškem, 56.544krat za 6.598.244 K po Kranjskem, 105.903krat za 12.737.119 K po Primorju (Gorica-Gradiška-Istra-Trst), 27.594krat za 4.309.362 K po Dalmaciji. V istem mesecu pa se je 927.384krat izvzelo skupaj za 908.648.381 K, od tega pride na Štajersko 29.852krat za 12.139.025 K, na Koroško 7456krat za 2.352.556 K, na Kranjsko 7504krat za 4.234.409 K, na Primorsko 15.126krat za 6.258.728 K, in 3629krat za 891.282 K na Dalmacijo. Od dne 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, pa do konca januarja letos se je po državi vložilo 348.788.506krat skupaj za 87.481.619.145 K 36 h, vrnili so pa 94.037.935krat v skupnem znesku za 86.883.662.551 K 98 h, tako je v blaginici preostalo 597.956.593 K 38 h. Med povračili nahaja se 185.866.144 K, za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih listin, t. i. srečke, rente, obveznice.

— **Na Vagenšperku** pri Litiji se mudi mariborski učitelj za citre Omuletz, ki uči citre v rodbini vojvode Meklenburškega.

— **Predavanje o kmetijstvu.** Iz Domžal nam piše posestnik: Čitali smo, da so bila predavanja o kmetijstvu v Komendi in Prevojah. Taka predavanja bi bila sedaj jako koristna tudi drugod, ker pozimi ima ljudstvo največ časa. Če se ne motim sta bili v menški župniji menda sploh samo dve predavanji. Še primernejši bi bili daljši zimski poučni tečaj, ker le malokateri kmet more svojega sina poslati v poljedelsko šolo na Grmu.

— **V Preski** je izobraževalno delavsko društvo zadnje nedelje priredilo veselico. Vrli fantje so predstavljali v društvenem domu burko »Kmet Herod« in šaljivi prizor »Kmet in fotograf«. Mnogobrojno občinstvo se je vro zabavalo. Pohvaliti moramo tudi novo tovarniško godbo iz Gorican pod vodstvom g. Fr. Kolenca, ki je pripomogla k lepemu uspehu veselice.

— **Popravek.** V prilogi 18. štev. »Slovenca« z dne 24. januarja 1907 se ima v osemnajstem poročilu podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju čitati: Ustanovnik g. dr. Valentin Krisper, odvetnik v Ljubljani, je društvu podaril 100 K; volilo 600 K oziroma po odbitih pristojbinah 533 K je društvu poslal g. notar Aleksander Hudovernik kot zastopnik dedičev umrlega g. Ivana Rodeta, trgovca in posestnika v Ljubljani.

Gospodarstvo.

g **Zakaj propada obrtni stan.** Ako vprašamo katerega obrtnika, kako se mu kaj godi, nam bo odgovoril, da slabo. Zasluzek je vedno manjši, tovarne in velika podjetja izpodrivajo majhnega delavca in obrtnika, mu odjedajo kruh. Ne moremo dvomiti, da je v teh trditvah precej resnice, ker današnje razmere marsikateremu stanu mnogo škodujejo, in da vsled teh razmer posebno obrtni stan trpi, je gotovo. Vendar pa si upamo trditi, da so navedovanja obrtnega stanu največ krivi obrtniki sami. Res delajo tovarne z velikanskim

kapitalom in preplavljajo provinco z ceninim blagom, s katerim mali obrtnik ne more konkurirati. Ali vpoštevati je treba, da tovarne delajo vse po eni meri in po enem kopitu, se ne ozirajo na želje in potrebe posameznih odjemalcev, ampak proizvajajo za množico (Massenartikel). Tovarne računajo s tem, da ako ne ugaia 30% odjemalcev blago, pa gotovo 70%. V resnici pa se še manj odjemalcev zadovolji s tovarniškim blagom, katero ni nikoli tako trpežno in solidno, kakor pa doma-narejeno. Obrtnikom ostane tedaj, akoravno manj, vendar še veliko odjemalcev. Tla še torej niso izgubljena in tovarniška produkcija ne bo mogla nikoli pregnati obrtnika z njegovega polja. Kljub temu pa obrtniki vedno bolj zapuščajo v boju s tovarnami svoje pozicije in to pač le vsled malodušnosti in premajhne enerzije. Napačnega mnenja so tudi obrtniki, ker mislijo, da mora naročnik priti k njim. Doma na stoličku čaka, da se bo kateri zgubil v njegovo delavnico. In ako pade kateri notri, pa se ga sprejme tako, kakor da bi bil nadležen prišlec. To je velika napaka. Naročnike je treba iskati, treba se potruditi do njih, in ako se ga pridobi, mu je treba postreči dobro in točno. Najbolj pa sovražijo obrtniki poprave. Ali ravno v tem se vidi vlnudnost in postrežljivost. Majhna poprava ti lahko dovede dobrega odjemalca, in zategadelj je izgovor: »Kdor ga je ustvaril, naj ga še zveliča«, popolnoma napačen in nikakor ni pripraven priporočati dotičnega obrtnika. — Obrtniku je pa potrebna tudi reklama. Dobra reklama se z zlatom poplača in noben vinar, ki se izda za primerno reklamo, ni izdan za stonj. Kdor hoče dandanes uspevati, mora se posluževati reklame, katera je postala veda in jo je treba tedaj znati. Milijonar Rockefeller je nekoč rekel, da je reklama dandanes neobhodno potrebna. Še bolj je pa povedal Vanderbilt: Kdor hoče napraviti kupčijo brez reklame je podoben neumnemu mladeniču, ki svoji ljubici meče — v temi — poljubčke. Kdo more slutiti, s čim da tržiš. Škodljiva pa je tudi ona konservativnost, s katero se drže obrtniki starega kopita. Z vsemi štirimi se branijo vseh novih izkušenj in vsakega novega načina v delu. Kar je dobrega se je treba takoj poprijeti, kdor to ne stori, oslabi in propade v boju z drugimi. Veliko škodujejo pa tudi učenci, namreč njih število. Preveč učenec in pozneje preveč mojstrov, za katere ni prostora. Obrtniki bi morali sami prevideti, da s prevelikim številom učencev si sami vzgajajo veliko konkurenco. — Predimo sedaj še na rak-rano obrtnega, kakor trgovskega stanu. Ta rak je pa »puh«. Ta je preveliko obrtnikov že spravil na nič in zategadelj bi morali pasti po njem, da bi ga bilo skoraj konec. Majhen delavec navadno nima kapitala, ampak živi iz roke v usta, torej od vsakdanjega zaslužka, in ako mora še tega razupati in na njega čakati, potem nima niti za jesti. Še manj pa za obrt. Kdor si kaj naroči, naj plača takoj. Ako je pošteno zasluženo, naj se tudi pošteno plača. Tako bode vsak marljiv delavec, bodisi obrtnik ali trgovec, lahko izhajal. — Zategadelj je dolžnost vsakega obrtnika delati v svojem in interesu svojega stanu na to, da se odpravi razupanje dela in zaslužka. To je pa možno le v združitvi. Obrtniki so ustanovili svojo »obrambno zvezo« in ravno ta bi lahko jako mnogo storila v korist vsakega posameznika, kakor tudi celega stanu, ako se pridružijo vsi prizadeti obrtni stanovi. Pristopajte k zvezi, ker ta je vaša življenjska potreba. Složni in zedinjeni lahko dosežete vse, medtem, ko posamezni dandanes brezpozojno podleže.

g **Položaj kmetovalcev.** Z Dolenjskega se nam piše: Splošna tožba med kmetovalci je, da imajo letos debeli prašiči prenizko ceno. Lani so se prodajali po kroni in še čez 1 kg na živo težo. Letos plačujejo kupci 1 kg samo po 92 do 94 vinarjev. Vsaka stvarica je sedaj dražja; železnina ima silno visoko ceno, ker so se tovarnarji domenili, da ne sme nihče ceneje prodati, kakor so ceno določili in tako je skoraj pri vsakem blagu, samo kmetovalec mora prodajati za tisto ceno, katera se mu ponudi. Odlični kmetovalci so že preračunali, da ima kmetovalec pri sedanjih visocih stroških za posle, orodje, očitno zgub pri živinoreji. Zato se ni čuditi, če kmetovalci ne morejo obstati, da vedno bolj v dolgeve lezejo in radi tega tišče v Ameriko. Samo vknjižene nega dolga je v Avstriji 4.300 milijonov, še jedenkrat toliko je pa družih dolgov, vse zemljišče se pa ceni na 14.000 milijonov.

g **Dobre kokoši.** Piše nam znanec iz Rakke: Te dni ste poročali, da je kokoš v Gradcu znesla 112 gramov težko jajce. Jaz pa imam kokošjo pasmo »Plymouth Rok«, katere kokoši neso sploh po 100 do 114 gramov težka jajca. Tako mi je dne 19. januarja znesla kokoš 114 gramov težko in druga teh 111 gramov težko jajce. Dvanaest jajec te pasme se dobi za 4 krone. Živali te pasmi so težke in mesnate. Kokoši tehta navadno nad 3 klg., petelin tudi nad 4 klg. Od te pasmi imam že štiri tedne stara piščeta, druga kokoš pa mi vali.

Štajerske novice.

š **Dva shoda v Brežicah.** Iz Brežic se nam brzojavlja: Ljudski shod »Kmečke zveze« se je sijajno izvršil. Kmetov navzočih 350, vseh skupaj štiristo udeležencev, med njimi štirinajst županov, trije posili odborniki »Narodne stranke«. Roškar razvijal kmečki program, doktor Benkovič govoril o političnem položaju, pojasnil stališče proti socialnim demokratom in »Narodni stranki«. Istočasno je zborovala »Narodna stranka«. Udeležba Biželjčanov Raibenburžanov, učiteljev. Navzoči le trije župani. »Kmečka zveza« zborovala v spodnjih prostorih. Narodnjaki zaprli dvorano. Zveza narodnjakov in socialistov razkrinkana.

Ceslo javno izdano: Raje Čobala kot doktorja Benkoviča. Uspeh »Kmečke zveze« sijalen. — Sava.

š **Shod v Slovenski Bistrici.** Iz Slovenske Bistrice se nam brzojavlja: »Kmečka zveza« v Slovenski Bistrici je sijajno zborovala. Govori navdušeno sprejeti. »Narodna stranka« se je shoda udeležila. Njen govornik dr. Gosak je moral nehati, ker je ponavljal naše govornike in ker je dejal, da so kmetje nahujskani. Kmetje vneti za »Kmečko zvezo«.

š **Eno leto ni pil žganja** kmet Jurij Lamut iz Stanoskega pri Poljčanah. Stavil je s kovaškim mojstrom Franom Smehom in za svojo vztrajnost je dobil za stavo polovniak vina.

š **Učiteljske vesti.** Za učiteljico v Prihovi je imenovana gđna. Marija Golob. Vpokojen je nadočitelj g. Fran Podobnik, definitivna učiteljica v Zalcu gđna. Viktorija Götzl je dobila dovoljenje, da se sme poročiti z učiteljem g. Franc Pristovšekom v Zalcu.

š **Umrl je** v Mariboru vlakovodja g. Jožef Kotnik. — Istotam je umrl nadsprevednik Južne železnice g. Jožef Varga.

š **Vsled bede se je obesil** v Mariboru raznašalec kruha Avgust Lah. Zapušča dva otročka.

Ljubljanske novice.

lj **Občni zbor Vincencijeve družbe** se je vršil v nedeljo, 17. t. m. Zjutraj je bila sv. maša s skupnim sv. obhajilom v Marijanišču, zvečer pa zborovanje ravnotam. Prof. dr. Alfonz Levičnik je krasno govoril o temeljih krščanske ljubezni. Razvil je misel, kako se krščanska ljubezen pojavlja iz živega verskega prepričanja in kako jo vodi v vsem njenem delovanju krščansko upanje. Vincencijev brat vidi v ubogem ne samo trpina, marveč brata, podobo božjo, Zveličarja samega in pomaga mu ne samo v časnih potrebah, marveč skrbi tudi za njegovo duševno življenje. In v tem pogledu čaka v sedanjih ledeni mrzli dobi verskega indiferentizma Vincencijevo družbo velika in pomenljiva naloga, za katero je govornik vnel svoje Vincencijeve sobrate. Načelniki posameznih konferenc so poročali o njih delovanju v zadnjem četrtletju. G. Poljak je povdarjal, naj se udje ozirajo pri svojih podporah posebno na uboge družine, ker te so podpore bolj potrebni nego posamezniki, ki si, ako so zdravi, lahko še sami pomagajo. Kantonik Kalan je poročal o šolskih uspehih Marijaniških gojencev v domači šoli in v gimnaziji. Nadalje se je sklenilo na predlog kantonika Kalana, da se ugodi želji župana Iv. Hribarja ter se izroče nekdanji zvonovi v kapeli ljubljanskega grada, katere je po potresu kupil pokojni dr. Lampe, proti primerni ceni, zopet svoemu prvotnemu namenu, ker se je kapela na Gradu zopet prenovila. Vodja Kalan je poročal o lokalnem pripravilnem odboru za prireditve velikega kongresa, ki se vrši na Dunaju meseca marca z namenom, kako poskrbeti za zanemareno mladino, ter je bil kot zastopnik Vincencijeve družbe izvoljen v ta odbor g. I. Roeger, ki se je ob tej priliki s hvaležnostjo spominal velikih zaslug, ki si jih je pridobil za Vincencijevo družbo pokojni stolni dekan A. Zamejč.

lj **Homo primigenius in homo sapiens recens.** O pračloveku (homo primigenius) in o njegovem razmerju k modernemu človeku (homo recens) je včeraj popoldne v dvorani »Mestnega doma« predaval gospod profesor Gorjanovič-Kramberger. Gorjanovič je eden največjih strokovnjakov te stroke, ki razpolaga z največjo zbirko diluvialnih ostankov pračloveka. Našel je v krapinskih votlinah leta 1899 fosilne ostanke, lobanje ter okostja spodnjih in zgornjih gibal, ki so bila lastnina v starejši diluvialni dobi živečega človeka. O teh dragocenih iznajdbah je že leta 1899 poročal v strokovnih časopisih ter o njih predaval na Dunaju. Gospod profesor je zbranim občinstvu na preparatih pokazal razlike med diluvialnimi in recentnimi človeškimi lobanjami ter razlike spodnjih in zgornjih gibal. Pračlovekova lobanja se loči od recentne lobanje zlasti z nizkim, položenim čelom, z močno razvito nadočesno grbo (torus) ter z visoko, prognatno spodnjo čeljustjo, katerej manjka brada. V mnogih točkah se dobe zložni prehodi k recentnemu človeku. Enake znake nam kažejo tudi fosilni ostanki Neanderdolski, Spyski, La Nauletteski, Šipke, Oechosa, ki tvorijo skupno s krapinskimi ostanki eno in isto vrsto »homo primigenius« ali pračloveka. »Homo primigenius« se naslaja z vsemi svojimi znaki na modernega človeka. Nobenega dvoma ni, da obstoji v razvoju iz pračloveka v modernega neizpodbitna kontinuiteta. Iz tega pa sledi z nujno konsekvenco, da »homo primigenius« in »homo sapiens recens« nista dve različni vrsti ali species v zoološkem smislu, temveč le dve različni plemeni iste vrste. Zanemivo je tudi Gorjanovičev izvajanje o človeku Galley-Hilba, ki ga prišteva k »homo sapiens fossilis«, ki je živel v zgornjem deluviju. O rodovnem sorodstvu pračlovekov z višjimi, opicami, ki se sedaj žive, noče vedeti ničesar. Morfološke podobnosti niso nič več kot analogije. Slavnega Pithecanthropus erectus je Gorjanovič hladnokrvno popolnoma ignoriral. Niti omenil ga ni. To si naj zapomnijo oni, ki ga hočejo po vsej sili imeti za svojega pradedu! Profesor Gorjanovič je predaval strogo znanstveno, teoretične misli je razvijal kolikor dopuščajo znanstveno dokazana fakta. Tendenčno fantastičnih hipotez se niti dotaknil ni. Teoriji, da bi se bil človek direktno razvil iz opice (opičja etorija Karla Vogta) je odločen nasprotnik. Druge teorije, ki pravi, da sta človek in opice sicer dva različna rodova, da pa sta se tekom tisočletij razvila iz ene skupne redovne oblike, pa ni omenil, ker ni nobene fakta, ki bi govoril zanjo. In ker ni Gor-

janovič fantast, ampak resen učenjak, je sklenil svoje predavanje, ne da bi bil ustregel želji onim, ki so hoteli slišati dokaz svojega bližjega ali daljnega sorodstva z opicami iz ust slovitega moža, kot je Gorjanovič.

Poročilu dodamo sledeča principiella pjasnila:

Diluvialne človeške ostanke nekateri naravoslovci uporabljajo za dokaz živalskega pokolenja človekovega. Sicer ne uče direktnega pohajanja človeka iz kake opičje vrste, od primat, ampak sledeče: Človek na eni strani in opice na drugi so končni, sklepni členi dveh, druga od druge docela ločenih in različnih razvojnih vrst, ki pohajata od enega skupnega debla. To zagovarja posebno Klaatsch (Heidelberg). To skupno deblo je dozdaj še čisto imaginarno. Ranke je o tem dejal 1899. I. na antropološkem kongresu v Lindau: »Das ist Phantasie, nicht Wissenschaft«. Kaj pa je dozdaj o tem pradeblu doglala paleontologija? Dočim poznamo 30 vrst fosilnih polopic in 18 vrst fosilnih pravih opic (Zittel: »Grundzüge der Paläontologie«), se dozdaj ni našla niti ena sama fosilna vrsta tiste veje hipotetičnega pradebla, ki se je baje razvila v človeka. Pithecanthropus erectus, ki ga je Dubois našel na Javi, celo Schwalbe in Klaatsch smatrat za postransko vejo opičjega debla, ki se vsled takozvanih konvergenčnih pojavov morfološko približa človeku. Torej z opičnim človekom Dubois ni nič. O tem pithecanthropusu piše znani Richard Hertwig v VI. izdaji svojega »Lehrbuch der Zoologie« (1903) na strani 604 sledeče: »Die Stücke wurden auf ein Bindeglied zwischen Mensch und Affen bezogen: Pithecanthropus erectus Dubois, von anderer Seite als Reste echter Affen, von dritter Seite als Reste echter Menschen gedeutet. Am meisten hat die Ansicht für sich, dass die Skelettstücke einem gibbonartigen ausgestorbenen Affen angehörten.« O prahistorijskih ostankih neandertalskih so mnenja še dandanes različna; Rauff povdaria, da ni niti geološka starost teh ostankov dognana (Über die Altersbestimmung des Neandertalmenschen und die geologischen Grundlagen dafür. Verhandl. d. Naturh. Vereins Bonn 1903, str. 11—90). Schwalbe sam ni bil o neandertalskih ostankih vedno istega mnenja — 1901 je trdil, da je ta prahistorijski človek posebni genus, l. 1903 na 75. shodu nemških naravoslovcev v Kasslu pa, da je posebna species, ki je vez med miocenskimi opicami in današnjim človekom. To zadnje pa je zavrnil navdušeni pristaš Schwalbov, N. C. Macnamara, ki je dokazal, da ima lobanja nekaterih avstralskih plemen iste znake kot neandertalska. Dandanašnji je gotovo, da je ta Homo primigenius navadna človeška prahistoriška rasa, ne pa živalski pračlovek. (Macnamara: Kraniologischer Beweis für die Stellung des Menschen in der Natur; Archiv für Anthropologie XXVIII. 1903, str. 349—360.) Zato je znani paleontolog Branco na V. mednarodnem zoološkem kongr. v Berlinu 1901 v svojem predavanju »Der fossile Mensch« na vprašanje »Wer war der Ahnherr des Menschen« odgovoril: »Die Paläontologie sagt uns nichts darüber. Sie kennt keine Ahnen des Menschen.« (Verh. d. V. intern. Zoologenkongr. Berlin 1902, str. 237—259). Branco je prišel do tega rezultata, dasi se je obravnavalo tu tudi o ostankih Spy, La Naulette in Krapina. — Hvalevredno je, da se je učenjak Gorjanovič-Kramberger vzdržal vseh aprioristiških domnevanj ter celo izrečno odklonil, sklepati iz ustroja prahistorijskega človeka na njegovo živalsko potomstvo.

lj **Ljubljansko učiteljsko društvo.** Ljubljansko učiteljsko društvo je preteklo soboto ob 8. uri zvečer zopet priredilo prijeten večer, ki se ga je vdeležilo mnogo učiteljev in tudi več dam učiteljic. Gospod profesor dr. Bezjak je nadaljeval svoje predavanje o Kernovi teoriji glede na analizo stavka. Razložil je bistvo določnega glagola. V določnem glagolu ne izražamo zgolj, da se nekaj godi, ampak obenem nam ta glagol še samoposebi pove bistvenost, na kateri se vrši dejanje. Seveda bistvo tega predmeta nam glagol sam ne pove, pač pa govorno razmerje. (Jaz pišem, ti pišeš, on piše.) Če hočem določiti bistvo substistence, na kateri sloni dejanje, ki ga izraža glagol, moram dodati osrbkovo besedo. Da sta v določnem glagolu združena dva pojma, pojm dejanja in substistence dejanja dokazuje zgodovinski postanek glagola (Schleicher: Die deutsche Sprache. — Sanskrit.) Definicija stavka je torej: izjava na podlagi določnega glagola. Predavatelj je ngovore proti Kernovi teoriji zavračal s prepričevalno logiko. Konečno je povdarjal, kaj je pri novi teoriji stalne in največje vrednosti? Spoznanje, da je glagol bistveni, oživljajoč element stavka — nekaj principium cognitionis. Po tem naj se tudi ravna ljudski učitelj pri poučevanju. Navzoči so pazno sledili pončnemu predavanju ter predavatelju k sklepu živalno aklamirali. Toplo se mu je zahvalil g. predsednik Dimnik.

lj **Umrl je** zasebnik g. Franc Rudesch, star 44 let. Danes so ga pokopali. Umrla je v Zidovskih ulicah št. 5 Terezija Tregi. — Umrl je na Starem trgu št. 13 postrešček g. Gašper Krašovic. N. v m. p.!

— **O bolniški blagajni** nam pišejo iz okolič: Čudne razmere so pri bolniški blagajni. Tudi tukaj se ne posluje nepristransko. Lani so se gotovi možje vozili okoli po Bizoviku in drugod, ter menda pili na zdravje bolnikov. Največji revež je bil največkrat konj, ki je po cele ure moral stati pred hišami s kazalc. So ki se preobjedo domačega kruha, domačina pa le zasramujejo, če ne prisega na njih zastavo. To je skandal, ker pri bolnikih bi ne smeli delati razlike. Letos je 7. jan. v Štefanji vasi umrl Jakob Bokal, ki je vsa leta plačeval v blagajno, ležal 22 tednov, a za njegov pogreb blagajna ni dovolila nobenega novca.

Ij **Velezanimivo predavanje** bo jutri točno ob pol 8. uri zvečer v »Slovenski krščansko-socialni zvezi« (Franciškanske ulice). Predaval bo g. profesor Evgen Jarc o organizaciji katoličanov v Nemčiji. — Slajna zmaga katoliškega centra v Nemčiji je bila sedaj krasne organizacije. Na to zanimivo predavanje še enkrat opozarjamo in upamo, da bo izborna občikano. Jutri zvečer v »Zvezo«!

Ij **Maršal v Ljubljani**. Ljubljana ima maršala; maršala, ki bi bil v uniformi in v portah tako lep, da bi cela Ljubljana skupaj letela. Dejstvo je, da je sobotni »Narod« dr. Tavčarja Ljubljancem tako predstavljal: »Zunaj vojašnice je dr. Tavčar sam svoj maršal.« Jako previdno: Zunaj vojašnice! »Klerikalni« in »liberalni« Ljubljanci pa smo zijali sreče in ponosa, da je »Narod« bivšemu poslancu našega rodnega mesta v postu tako zagodel. Maršal! Hudi je bil na novega maršala v Ljubljani edino grof Lichtenberg na Gradu, ki je bil doslej mnenja, da ima samo on pravico do tako visokih vojaških odlikovanj.

Ij **Iz pisarne slovenskega gledališča**. Jutri, v torek (par) se vprizori prvič na slovenskem odru moderna francoska drama »V stiski« (La rafaie, v nemškem prevodu »Baccarat«). Sodelujejo dame: Taborska, Danilova, Noskova, Bergantova ter gospodje: Barjaktarovič, Danilo, Boleška, Betetto in Bukšek.

Ij **Ponarejalca kovanega denarja prijeta**. O tem se nam poroča: V Medvodah je še ne dolgo aretovalo orožništvo Franceta Zlebnika, ključarskega pomočnika, stanujočega v Šiški, ker je hotel oddati ponarejeni petkronski tolar. Ker se Zlebniku ni moglo dokazati, je bil oproščen. V petek sta prišla v Šiški ljubljanski orožniški stražmojster g. Fink in šišenski postajevođa g. Kopitz na sled Francetu Ocepku, ključarskemu pomočniku in že zgoraj imenovanemu Zlebniku, v katerega stanovanju sta delala denar. Zlebnik je bil takoj aretovan. Pri hišni preiskavi so dobili pod neko omaro skrit model, pod streho pa različno orodje, in odpadke od kovanega denarja. Pri Ocepku, kateri je bil pozneje aretovan, se je dobilo še pet falzifikatov po 5 K in več komadov po 20 vin. Ocepek je že pred časom, ko je delal pri nekem mojstru v Vodmatu, koval novce po 20 vinarjev. Falzifikati so sami na sebi še dosti dobro narejeni, a jim manjka pravih snovi in pravita aretovanja, da bi jih s časom delala zmirom bolje, da jima je pa bilo le še treba ineti zraven malo pravega srebra.

Razne stvari.

Plemiči v cirkusu. Jokejski klub dunajski je sklenil, da priredi za otroke propadlega cirkusovega ravnatelja Wulffia predstavo v cirkusu Renz. Predstavo izvedejo zgolj plemiči in plemkinje. Seveda prevzameta pokroviteljstvo znana kneginja Pavlina Metternich-Sandor in pa knez Karol Trauttmansdorf.

Saljivi vlomilci. Ob priliki, ko so zdaj zasledili na Francoskem veliko po celi državi razširjeno dobro urejeno hudodelsko družbo, se pečajo pariški listi s hudodelci iz prejšnjih časov, ki so postali po svojih šalah kljub svojim hudodelstvom priljubljeni med francoskim ljudstvom. Predvsem pa priobčujejo anekdote o vlomilcu Poulaillerju, ki je strahoval ves Pariz. Pariški policijski načelnik je razpisal na njegovo glavo 100 pistol in 2000 liver. Neka jutro po zajtrku mu prijavi sluga vikomteja de Villeneuve, ki je naznanil, da želi govoriti z njim. Herault je vprašal grofa: »Česa želite, gospod grof?« Odgovor je sloyel: »Gre se le za neznatno malenkost, samo za onih 1000 pistol, ki jih vzamem iz vaše blaginje za onih 1000 pistol, kakor veste. Poulailler stoji pred vami in s temle zastrupljenim bodalcem vas usmrti, če le nekoliko zakričite. Nato je vzeval Poulailler policijskega načelnika, zamašil mu usta in ga položil v kot, vlomil v blagajno in zapustil mirno in brezskrbno sobo norčevaje se iz visokega uradnika, češ, da ga oprošča spremstva do vrat. Seveda se je smejal ves Pariz Heraultu. Drugikrat se je vtihtopil v hišo mme de Brienne, kjer se je vta-boril pod streho in čakal štiri dni preživljaje se s čokolado na ugodno priliko. Ko se je od-peljala de Brienne na ples k madami de Mar-san, se je vtihtopil Poulailler v njene sobe, vlomil v pisalno mizo, ukradel 2000 louisov in pa listnico z rentnimi popirji. Prihodnji dan je pa poslal lopov dami listnico nazaj z vljudnim pismom, s katerim ji je prosil oproščenja, ker je mislil, da dobi več in bi ji gotovo ne bil zmešal papirjev za tako malenkost. Končno se je pa ponudil, da ji povrne onih 2000 pistol katerim pridene iz svojega še 2000 pistol, če bi prišla vsled te malenkosti v kake zadrege. V Versaillesu so se zelo smejali, ko so to brali in odslej nazivali uljudnega vlomilca vedno: »Chevalier de Parlailler.«

Ženski kočlaji v Parizu nimajo sreče. Kakor poroča »Eclair«, je nedavno zopet zahtevalo 9 žensk, da bi jih pripustili k kočlajškemu obrtu, toda na praktičnem izpitu so vse propadle. Izpitni pogoji so zelo strogi in zahtevajo zlasti povsem natančno znanje »zemlepisja« mesta Pariza.

Vsled dinamitne eksplozije v rudniku Capagnee, departement Avayron na Franco-skem, sta bila ubita 14. t. m. dva in ranjena tudi dva rudarja.

Plače ameriških urednikov. Ameriški list »Evening Journal«, ki izhaja dnevno v New-yorku, plačuje letno glavnemu uredniku 50.000 dolarjev. Ta srečni časnikar se zove Arthur Brisbane. Poleg stalne plače dobiva na leto tudi 25.000 dolarjev tantieme.

Moč materinske ljubezni. V mestu Bordeaux je dovršil mlad slep Francoz modroslovne študije. Izdelal je izpite kakor prvi iz-med sošolcev. Znanje zahvaljuje mož svoji materi. Bila mu je učiteljica, ki se je zaradi sina naučila grščine, latinsčine itd. Čitala mu

je razne modroslovne knjige in bi bila brez dvoma zato tudi sama napravila težki izpit.

Cene cvetlic. Angleški vrtnar Ravet je plačal za ameriško rožo 10.000 dolarjev. Nihče ni mislil, da se bo našel mož, ki bo plačal za cvetlico še večjo ceno. Sedaj je pa bostonski bankir plačal za nagelj 30.000 dolarjev. Za potaknjence tega nagelja je zahteval okolu 300 kron. Kakor najdražje cvetlice so veljale do sedaj orhideje.

Revščina v Budimpešti. Kdor vzame v roke zbornik statističnih podatkov, ki ga izdaja budimpeštanski magistrat, je prepričan, da na svetu ni bolj srečnega in bogatega mesta, nego je mažarska prestolnica. Nedavno pa je nabral resnične statistične podatke o denarnem stanju Budimpešte neodvisen ogrski časnikar, ki je na podlagi resničnih dejstev izračunal, da je Budimpešta mesto nepregledne vrste dolžnikov, pravi eldorado eksekutorjev in kraj največje revščine. V svoji knjigi pod naslovom »Zadolžena Budimpešta« dokazuje Mih. Pásztor, da od 800.000 prebivalcev v Budimpešti samo 100.000 ima premoženje. Da bi dokazal, kakšna revščina vlada med mestnim učitelstvom, navaja Pásztor številke, ki povedo vse: blizu tri četrtine učiteljskih plač zaplenijo eksekutorji! Če se pomisli, kakšna nečuvstva draginja vlada v mestu, ni mogoče pojmiti, kako more učitelj izhajati samo s polovico plače. Nasproti temu »deluje« v Budimpešti 145 denarnih zavodov, katerih letni promet znaša 200 milijonov. Pásztor deli vse prebivalstvo v Budimpešti na štiri vrste: prva vrsta (ena desetina) je dobro situirana, druga (dve desetini) živi precej dobro, a je zadolžena, k tretji vrsti (štiri desetine) spadajo tisti, ki so zadolženi do ušesa, in na vse zadnje pridejo taki (tri desetine), ki so tako revni, da niti kredita nimajo. — Tako izgledajo finančne razmere prebivalcev in lepi in krasno sezidani prestolnici, ki jih vsak tujec zavida radi velikega bogastva in razkošnega življenja.

Šolska mladež kot zaščitnica koristnih ptičev. V kantonu Luzern v Švici so dale obia-sti na normalke in srednje šole ukaz, po katerem naj učenci in dijaki skrbje po možnosti za varstvo koristnih ptič. Uničujejo naj zanjke in druge pasti, ki jih nastavljajo nekaterniki ptičem, in ljudi, ki se bavijo s tem poslom, nazonanjio policiji.

Stari ljudje. V madriški bolnišnici je umrla stara 125 let Marija Jožefina Meta. Rojena je bila leta 1781., ko je vladal pri nas cesar Jožef II. Sploh ima sedaj Španska najstarejše ljudi. Na Malagi so pokopali nedavno neko 107 let staro ženo. Francoska najstarejša žena Robineau je stara samo 107 let. A prejšnje čase so dočakali ljudje še večjo starost. V XVI. stoletju sta dočakala Angleža Jerkins in Joh. Robins celo 172 let. Robinsonova žena je bila stara 164 let. Ko je vladal angleški kralj Jakob I., je umrla Katarina Desmonds, stara 142 let. Stara 141 let je šla peš iz Bristolu v London. Old Parr v XVII. stoletju je dočakal 152 let. Oženil se je, ko je bil star 120 let.

Čuriško jezero zamrznjeno. Po dvanajstih letih je zopet popolnoma zamrznilo Čuriško jezero. Po jezeru vozijo s konji in s sanjkami.

Bolezni v Parizu. Zaradi velikega mraza zmrzne v Parizu na dan 8 do 12 oseb, navadno slabo oblečeni delavci. Zadnja dva tedna je zmrznilo v Parizu 115 oseb. Na influenci boleha v Parizu več tisoč oseb. Poštna uprava je ustavila dostavljanje tiskovin, ker je obolelo 300 pismonoš. Tudi po državnih uradih in po zasebnih trgovinah morajo omejevati posle, ker je bolnih nenavadno veliko število uslužbencev. V znani trgovini Bon Marché je izmed 8000 uslužbencev 1000 bolnih.

Skrivnostna pošilave. Iz Görtliza je dospela te dni v Löbau (Saksonsko) po pošti krsta, v kateri se je nahajal venec iz mirt, pajčolan, križ in objava smrti neke mlade dame, ki je baš zaročena v Löbauu in se v kratkem omoži.

Uradno potrjena lepota je neka služabnica v Jastrovu. V neki v obližju se nahajajoči vasi je župan izdal poselsko knjižico ter je spopolnil znake deklice pod rubriko »posebna znamenja«: Okrogel, lep obraz!

Napol zmrznjenega so dobili na prostem 60letnega dunajskega izvoščeka Rudelmaierja. V eni roki je držal palico, poleg njeja je stal konj, ki se je tresel od mraza. Izvošček je ranjen na glavi, Sodiio, da ga je omamil mraz tako, da je padel z voza in obležal brez zavesti.

Pogrešajo v Marmaros-Szigethu svetnega profesorja na gimnaziji paristov, Julija Juhasza, ki je znan po svoji literarnih delih. Ker ga niso videli že od sobote, so odprli njegovo stanovanje in našli na njegovi pisalni mizi listek, na katerega je napisal: »Vse je v redu. Consumatum est.« (Končano je.)

Velika nesreča na Jadranskem morju. Lloydov parnik »Helios« je zadel 11. t. m. ob pol 3. uri ponoči pri Zadru v grško jadrnico »Thodoridis«, ki je bila naložena z opeko. Jadrnica se je potopila v treh minutah. Razen dveh oseb, ki sta utonili, je moštvo »Heliosa« rešilo posadko ponesrečene grške ladje. »Helios« je tudi poškodovan in se je povrnil v Trst brez blaga, ki ga pripelje neka druga ladja.

Rešenih je onih 40 rudarjev v rovu Petro-marieff, o katerih so poročali, da so ponesrečili. Rudarji so zbežali v del rudnika, v katerem ni bilo spridenega zraka.

Železniška nesreča. V Saguntu so zadeli vozovi v neki delavski vlak, ki je skočil iz tira. Dva delavca sta mrtva, pet pa ranjenih.

Zaradi vedno večje kuge so sydneyške oblasti v Avstraliji ukazale najstrožje odredbe.

Hišne preiskave. Ko so policaji v Odesi preiskovali hišo Steinbergovo, kjer so našli mnogo bomb in samokresov, so prebivalci

jeli nanje streljati ter policista Temokina smrtnonevarno ranili.

Na kaminu se je sežgala 70letna gospa Shakerleys v Londonu. Ko se je grela, ji je prišlo slabo, nagnila se je preko ognja in zgorela. V sobi je bila sama, in predno je prišla pomoč, je bila mrtva.

Slavnostni govor ob smrti svojega moža je poslušala potom telefona v North Cos Cobu vdova Holden. Njen soproj Holden je bil več let župnik občine metodistov. Njegov prijatelj je priredil ob njegovi smrti v župnijski cerkvi slavnostni govor in da bi čula tudi vdova, je spojil cerkev in vdovino stanovanje s telefonom.

Na operaciji kurjih očes je umrl v dunajski bolnišnici usmiljenih bratov paltendorfski župnik Alojzij Dobusch. Rezal si je sam kurja očesa in se je najbrže pregloboko vrezal. Odpečali so ga v bolnišnico, kjer so mu odrezali oteklo nogo, a tudi ta pomoč je bila prepozna.

Prvi denar. »Kako ste si prislužili prvi denar?« To vprašanje so stavili sodruđniki »Lectures pour Tours« nekaterim velikim in-dustrijcem in umetnikom in dobili celo kopo zanimivih odgovorov. Francoski žurnalisti so vprašali o tem Rockefellerja, najbogatejšega moža na svetu ob neki priliki na njegovem letovišču v Compiegne. Bogataš se je nekaj časa obotavljal, nato pa jim je rekel prijazno: »Vi bi radi izvedeli, odkod moj prvi denar? Ko sem dokončal vaško ljudsko šolo, vstopil sem kot pomočnik v neko trgovino v Cleve-landu; nato sem se združil s svojim prijate-ljem in začela sva trgovsko obrt na svojo ro-ko. Ker sva znala varčevati, postala sva v teku sedemnajstih let samostojna trgovca. Edina moja želja je bila, postati bogataš. To se mi je sicer posrečilo, čutil pa sem se zelo onemoglega. Vsled obilnega dela in pridnosti sem si nakopil velikanske svote denarja. Ako bi ne bil zdrav, bi si ne mogel pridobiti tolikega bogastva. Ko bi moral še enkrat od začetka boriti se za denar, imel bi pri svojem delovanju ves drugačen smoter.« — V novejšem času postane lahko vsakdo srečen, kar nam kaže tudi Rockefellerjev. V starejši dobi pa je imel oni, ki si je hotel pridobiti gotov denar, mnogo zaprek in neprilik. Tako je naletel na hud odpor bogati tovarnar avtomobilov Markis ed Dion, ko se je hotel posvetiti obrti. »Vsi, stariši in sorodniki, so mi branili na vso moč, naj za božjo voljo ne postanem obrtnik. Dalje so mi očitali, da jim jemljem s tem čast in dobro ime.« Na zelo zanimiv način si je pri-dobil prvi dolar znani slikar Ziem. »Na poto-vanju,« pravil je svojim prijateljem, sem si za-sluzil prvi denar. Hotel sem biti in vsak način slikar in zahteval sem od starišev, naj me pošljejo v Rim, učiti se slikarstva. No, tu sem raelal na odpor, kakršnega si še misliti ne morete. Ker sem pa bil neomahljiv v svojem sklepu, zapustil sem stariše in rodni krov in šel brez vinaria v žepu od doma. Prvi dan sem hodil okoli, ne da bi dejal kaj v usta in ponoči sem spal lačen pod milim nebom, ne daleč od neke zidanice. Drugega dne je bilo ravno tako. Toda lakota je bila hujša in hujša in že sem se bal, da ne bi spet spal na pro-stem. Kar mi pride nenadoma pomoč. Srečal sem veliko družbo ljudi, ki so se vračali od svatbe in bili prav dobre volje. Kazali so na mojo škatlo, v kateri sem imel različne svinč-nike in čopiče in ker niso vedeli, kaj imam notri, zaklikali so mi: »Prijatelj, ali prodajaš naočnike?« Odgovoril sem jim prav dostojno in ker sem se jim smilil, vzeli so me seboj. Znal sem tedaj marsikaj igrati. Prinesli so mi vsi iznenađeni. Sklenil sem pokazati dobrim ljudem, da nisem samo godec, ampak tudi slikar. Naslikal sem jim gar podob in vsi so se jim zelo čudili; nato sem tudi na njih prošnjo nje same naslikal in dobil od vsakega deset frankov ...»

Znameniti podobar Frémiet si je moral na vse mogoče načine služiti kruh, ko je bil šele trinajst let star. Nekemu zdravniku je moral slikati utopljenje in pri delu je imel celo kopo trupel na razpolago, ki so utonili. Zdrav-nik je rabil slike za neko razstavo. In 28-letni umetnik popisuje in se še živo spominja tega mučnega dela in groze, ki ga je pri delu ob-hajala. Pesnik Jean Richepin je zaslužil prvi denar s tem, da je prenašal tovore. Ko je za-pustil gimnazijo, gojil je željo iti po svetu in vdnjal se je v pomorskih mestih za nosača blaga in drugih stvari iz ladij. »Dobro se še spominjam,« pripovedoval je, »kako sem nosil gol do pasu, v veliki vročini tovore v luko Bordeaux. Nekoč me je zagledal tam tovariš izza dijaških let, ki je postal profesor na liceju. Ne morete si misliti, kako se je začudil, ko me je zagledal. Strastno sem ljubil tako nomadsko življenje. Iz Bordeauxa sem šel peš v Tou-louse in sem se pobratil s cestnimi capini, vagabundi in pometači in živel ravno tako, kakor oni. Menil sem že iti v Ameriko, da bi tam iskal zlato, ko sem še srečno izdal »Pes-mi beračev«. Nato sem postal ves drug člo-vek.«

Zelo prozaično je živel ogromno franco-skih pesnikov. K tem spada tudi Coppée, ki je pisal lepo in pravilno svoje verze kot oskr-bnik. Bil je zadovoljen v svojem stanu in iz-vrševal kar najpridneje svoje dolžnosti. Courteline pa, ki je dobil službo v neki pisar-ni, je porabil milije boli za študije svojih satir, kot za delo. Odstopil je polovico svoje plače nekemu dobremu prijatelju, ki je opravil za nj vse delo, tako da je srečno in veselo živel, dokler mu ni nekega dne oni povedal, da ne more več službe izvrševati.

Roparska četa je organizirana v Mar-seillu. Tamošnje prebivalstvo živi v velikem strahu. Roparji napadajo dan na dan. Damam trga'o na ulici okraske iz ušes, trgovce na-

padajo po birojih o belem dnevu in vendar se ne posreči priti zločincem na sled.

Znal si je pomagati. Zdravnik dr. Lindie je perziškemu šahu priporočal, naj bi radi bo-lje prebave ne jedel s prekrizanimi nogami na tapetu, kakor je to na Jutrovem navada, mar-več naj bi sedel za mizo. Prvi dan je šlo pov-sem v redu, toda že drugi dan je zdravnik opazil, da ima miza krajshe noge, in tako je po-stajala miza vsaki dan nižja, dokler ni peti dan imela miza več nog, ter je šah zopet sedel na tapetu.

Statistično. Leta 1903 je bilo v Nemčiji 122.184 učiteljev (84 %) in 22.389 učiteljic (16 %). Na vsakih 100 učiteljev je bilo v Alza-ciji 45, na Bavarskem 18, na Pruskem 16, na Virmtemberskem in Badenskem 10, na Sakson-skem 4 učiteljica.

Pritožbo ničnosti dunajske kovarice Rieh-love je kasacijski dvor odklonil. Glede na njen priziv bo pa kasacijski dvor sklepal v tajni seji.

Vlomi. V Bodenbachu so vlomili tatje v neko prodajalnico in odnesli 15.000 kron vred-nosti. Vdovi ruskega admirala Makarova v Nici so oropali dragocenosti v vrednosti 100.000 frankov.

Zrakoplovstvo. Major Hoernes je izumel za zrakoplove nov vijak, s katerim bo mogoče doseči dosti večjo hitrost.

Iz slovanskega sveta.

si Slavni češki pesnik Jaroslav Vrchlicky je bil povabljen v Ameriko, da tam v večjih mestih priredi predavanja. Pesnik je obljubil, da temu vabilu letos spomladu ustreže.

si **Zatiranje Poljakov**. Iz gimnazije v Na-kelu so izključili tri poljske učence, ker so se udeleževali očetje šolarske stavke poljskih otrok glede na nemški veronauk.

si **Prepovedana sokolska veselica v Dal-maciji**. V Makarski v Dalmaciji bi se bila mo-rala vršiti v tamošnji sokolski dvorani običaj-na predpustna veselica. Vabila nanjo so vsi vladni uradniki odločno odklonili. V dvorano so prišli celo orožniki in zahtevali, da se od-stranijo raz sten stari napisi, kakor: »Slavjan-stvo nek' vlada, dušmanstvo nek' pada!« in »Sloboda ili Smrt«. Nato so oblasti prepove-dale veselico. Ljudstvo je bilo vsled tega vznemirjeno. Priredilo je županu Klariču in poslancu Ribičiču, ki stanujeta istotam, ova-cije. To je na vladne osebe tako vplivalo, da so poslali orožnike, ki so ljudstvo razgnali. Župan Makarske in poslanec Ribičič sta se pritožila vsled neprimerne vladnega postop-anja pri tamošnjem državnem namestništvu.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLIVNI SHOD S. L. S. V KRANJU.

Kranj, 18. febr. Na volivnem shodu S. L. S. sta govorila dr. Krek in Demšar. Kandi-datura Demšarjeva je bila soglasno z velikim navdušenjem sprejeta. Ustanovila se je »Kme-čka zveza« za kranjski okraj. Za predsednika »Zveze« je bil izvoljen župan Zabret.

LIBERALNA OBSTRUKCIJA.

Jesenice, 18. febr. Sobotna »Narodo-va« brzojavka, da so liberalci vsled klerikalno nemških nasilstev pričeli obstrukcijo, je neres-nična. Liberalci so brez vsakega vzroka za-čeli obstruirati takoi, ko je župan otvoril sejo.

POGREB G. STRITARJA.

Komena, 18. febr. Pogreb g. Stritarja bo jutri, v torek, ob 10. uri dopoldne.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V ISTRI.

Trst, 18. febr. Včeraj so se tu sestali odborniki političnega društva »Edinost« in odborniki političnega društva za Hrvate v Istri ter so sklenili skupno delovati. Za pred-sednika je izvoljen prof. Matko Mandić.

VOLITEV ŽUPANA V POSTOJNI.

Postojna, 18. febr. Za župana je iz-voljen Gregor Pikel. Nasprotniki so se volitve vzdržali.

BILANCA JADRANSKE BANKE.

Trst, 18. febr. Prva bilanca »Jadranske banke« v Trstu za l. 1906 izkazuje 97.166 K čistega dobička, to je 9-7 vložnega kapi-tala.

ZA UREDITEV NARODNOSTNIH RAZMER PRI SODIŠČIH.

Trst, 18. febr. Včeraj tu zbrani istrski in tržaški slovanski odvetniki so določili vse potrebno za doseg pravičnih razmer glede slovanskega in hrvaškega jezika pri sodiščih.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Gorica, 18. febr. V današnji seji go-riškega deželnega zbora je deželni glavar Pa-jer pozdravil poslance v laškem in sloven-skem jeziku. Cesarju so laški poslanci klicali »Evviva«, slovenski »Živio«. Nato je pozdra-vil zastopnika vlade grofa Attems, ki se je zahvalil v italijanskem jeziku. Nadškof je pri-segel v slovenskem jeziku. Prebral se je dne-vni red prihodnje seje, ki bo danes popoldne ob 5. uri. Na dnevnem redu bo zakon o spre-membi občinskega volivnega reda, ureditev zdravstvene službe, dež. prispevek za prekop ob Idriji, deželni prispevek k izdelanju sploš-nega načrta za preskrbitev Krasa s pitno vodo. Dr. Tuma se seje ni udeležil.

KNEZ BOLGARSKI PRI NAŠEM CESARJU.

Dunaj, 18. febr. Avdienca bolgarskega kneza je trajala dolgo časa. Knez se ni zahvalil le za sočutje povodom smrti svoje matere, a je bila avdienca tudi velikega političnega pomena. Zunanji bolgarski minister Stancev je pri svojih avdijencah v Berlinu in na Du-naju pripravil teren za pogovore pri današnji avdienci.

DERSCHATTA V GRADCU.

Gradec, 18. febr. Železniški minister Derschatta je v Gradcu na volivnem shodu

povdarjal, da se mu ne zdi mogoče, da bi ogrski parlament razpravljal o samostojnem carinskem tarifu, predno se reši pogodbeno vprašanje. Zavzemal se je za nemški svobodomiselnj blok.

ZA GIORDANA BRUNA.
Rim, 18. febr. Pri manifestaciji, katere sprevod je bil dolg dva kilometra, pri spomeniku Giordana Bruna so se vršili izgreji. Dva policaja sta ranjena, en otrok v gneči pohen. Tako se vrše svobodomiselnj slavnosti.

VELIKA NESREČA V AMERIKI.
New York, 18. febr. Tu je skočil s tira vlak cestne železnice. Vozovi so padli preko nasipa, 20 oseb je mrtvih, 50 ranjenih.

ATENTAT V RUSIJI.
Baku, 18. febr. Tu je bil umorjen načelnik luke.

Zahvala. — Na pomoč pogorelcem! Dolžnost me veže, da se v imenu pogorelcem iz vasi Brest najtopleje zahvalujem v imenu župnega urada vsem p. n. gospodom, kateri so darovali in sicer: g. Scipion Prime v Hrasbergu, ki je nabral v graščini kneza Windischgrec 44 K 60 v.; Katarina Kopše (Idrija) za 12 K; Franji Možina (Rudolfovo) za 2 K; dr. Ivan Mauringu, župniku na Igu, 5 K in vrečo fižola; Franju Lenger, trgovcu v Žirih, vrečo obleke; Peslaku (Kamnagorica) vrečo obleke; Franji Lavtizar, nadučiteljeva soproga v Šmartnem pod Šmarno goro, vrečo obleke; Franu Cerar (Domžale pri Ljubljani), vrečo obleke; Dragutinu Flisek za zavoj obleke; rodbini Leben v Horjulu pri Vrhniki za zavoj obleke; g. Majerju (Borovnica) zavoj obleke. — Priporočam se še znanprej plemenitim in milosrdnim ljudem. Nesrečni pogorelci so vse prezeblili od mraza in bolehalo večinoma vsled prehlajenja. V tej zimi ni burji je strašno živeti brez strehe in obleke! Usmilite se jih! — Franc Marčinko, župnik.

332 Zahvala.

Za izkazano blago sočutje in vsako dobrotljivo pomoč ob boleznih in smrti rajnce

Polone Rogovšek

ter za obilno udeležbo pri njenem pogrebu se vsem prijateljem in znancem, prijateljicam in znankam srčno zahvaljujo ejo ter prosijo: naj jim Bog povrne.

Zahvala.

Posetnice

priporoča

v največji izberu Katoliška tiskarna v Ljubljani

Kolarski

328 1-1

pomočniki

dobe trajno delo pri Koller-jevi tovarni vozov v Gradcu, Rechbauerstr. 65.

Mesarski vajenec

304 3-3

se sprejme pri Vinko Podlesniku, mesarju v Planini, Notranjsko

Odda se služba cerkovnika in organista

v Komendi. Nastopiti je o sv. Jurju. — Natančneje se izve pri župnem uradu v Komendi. 303 3-3

Oddaja stavbenih del.

Za popravilo podružne cerkve sv. Marjete v Kosezah se bodo oddala konkurenčnim potom sledeča dela:

Zidarsko delo	K 3320 61
tesarsko	1509 73
mizarsko	369 00
plekarsko	60 00
steklarsko	33 09
Skupaj	K 5283 3

Ponudbe je vložiti do dne 2. marca t. l. do 12. ure dopoldne pri podpisnem uradu, kjer so tudi na ogled razgrnjeni pogoji in troškovnik z načrti ob uradnih urah dopoldne od 8-10 ure, popoldne pa od 2-3 ure.

Županstvo občine Zgornja Šiška,

dne 16. februarja 1907.

Tiskarskega strojevodjo

sprejme »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani v stalno kondicijo. — Plača po dogovoru. 329 1-1

Laudaulet

jako eleganten, skoro nov, se prav pod ugodnimi pogoji proda. Kje, pove upravnistvo »Slovenca«. 321 3-2

Borzna poročila.

»Kreditna banka« v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 18. februarja 1907

Založbeni papirji.	Denar	Blago
1. majeva renta	99 45	99 25
2. srebrna renta	100 20	100 40
3. avstrijska krona renta	99 45	99 25
4. zlatna renta	117 20	117 40
5. ogrska krona	99 40	99 20
6. zlatna	113 90	114 10
7. posojilo dežele Kranjske	99 50	100 00
8. posojila mesta Split	13 3	13 65
9. Zader	98 90	100 85
10. bosn.-herc. žel. pos. 1907	99 75	100 5
11. češka deš. banka k. o.	99 50	99 70
12. i. o.	10 3	99 60
13. zast. pisma gal. d. hip. b.	1 0 30	101 25
14. pešt. kom. k. o. s 10% pr	106	107
15. zast. pisma innerst. hr.	100	101
16. ogr. cen. deš. br	100	100 25
17. hip. banke	100	100 20
18. obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
19. obl. češke ind. banke	100 25	101 25
20. prior. Trst-Poreč lok.	99 90	
21. prior. dol. žel.	99 60	
22. juž. žel. kup. 1/2	314 50	316 50
23. avstr. pos. sa žel. p. o.	100 65	101 65

Srečke.

grečke od l. 1860 1/2	213	215
1864	216 60	268 60
tuske	51 50	153 50
sem. kreditne I. emisije	273	283
II.	283 25	29 25
ogr. hip. banke	51	26 50
srbske a fra. 100	100	08
turske	74 15	175 15
Basilika srečke	72 50	24 50
Kreditne	145	16
inomoške	80	90
Krakovske	93	89
Ljubljanske	5	3
Avstr. rud. križa	47	49
Ogr.	28 25	30 25
Rudolfove	56	60
Salburške	83	90
Dunajske kom.	497 25	507 25

Dela.

južne železnice	65	165
Državne železnice	18 50	89 30
Avstr. ogrske bančne delnice	766	777 50
Avstr. kreditne banke	686	687
Ogrske	836 50	836 50
Živnostenske	245	2 6
Premogokop v Mostu (Brux)	738	751
Alpske montan	624 50	625 50
Praške žel. ind. družbe	2642	26 2
Rima-Murányi	574 50	572 50
Trbovske premog. družbe	287	288
Avstr. orožne tovr. družbe	565	567
Češke sladkorne družbe	149	150 50

Valute.

C. kr. cekin	11 86	11 40
20 franki	19 09	19 12
10 marke	23 60	23 58
severojugni	24	1 08
marke	117 60	117 00
Laški bankovci	96 40	9 6
Rublji	2 325	2 325
Dolarji	4 4	5

Lepe solčavske polže!

pošilja po nizki ceni 331 1-1

Karol Drušković v Ljubnem pri Celju

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Starl trg šte. 10

Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga

Solidno blago

Zmerne cene

Ravnokar je izšel 206 3-3

„Novi državnozborski volilni red“

z zemljevidom in imenikom volil. okrajev na Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

Cena 60 vin., s poštnino 70. vin.

Dobiva in natoča se v tiskarni Iv. Pr. Lampreta v Kranju, oziroma pri vseh slovenskih knjigotrdnicah.

Času primerna knjižica!!

V staroznani gostilni pri 218 2-2

„Bobenčku“

Sv. Petra cesta št. 17

se dobiva vsak postni dan

surova polenovka

s surovim kislim zeljem, kakor tudi kuhana s kuhanim zeljem.

Svarilo!

Vsakogar, kateri denar ali druge denarne vrednosti brez moje vednosti in brez mojega dovoljenja na kak način na moje ime izroči, svarim, da nisem v tem slučaju plačnik. Tudi za druge dolgove kakorkoli si bodi na moje ime, ne prevzamem v zgoraj omenjenem slučaju nobene odgovornosti.

Avgust Tomažič,

imetnik tvrdke

Joh. A. Hartmann.

Išče se

boljši delavec (Vorarbeiter)

v tovarni za cementne izdelke, ki je več vseh v to stroko spadajočih del, kakor: terrazo, mozaične plošče s strojem, stopnjice po načrtu, cevi, nagrobne spomenike lepo brušene in drugo. Plača po dogovoru, pa dobra. — Več pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista. 223 3-2

Enega ali dva vajenca

močna, zdrava

takoj sprejme večja kovačnica, in enega vajenca kolarnica istotam. — Učna doba 3 leta brezplačno, a brez obleke. Ponudbe na: Sebast. Schiestl, kovač, Seebach pri Beljaku (Koroško). 224 5-2

Ravnokar je izšel

Hribarjev najnovejši „Splošni naslovnik“

uradov, društev, tvrdk in zasebnikov deželnega in stolnega mesta LJUBLJANE ter vojvodine Kranjske.

Ta najnovejša vsem uradom, trgovcem in zasebnikom neobh. dno potrebna knjiga obsega na 31. polih velike oblike nad 100.000 naslovov industrijev, uradov, duhovne, učiteljske, obrtnikov itd. Ljubljano in cele Kranjske in je edina to vrste.

Cena 10 kron, po pošti 30 vrn. vrč. — Naroča se v založni knjižarni Drag. Hribarja v Ljubljani.

Naznanilo.

Na zemljišču „Friškovec“ poleg nove pehotne vojašnice so

zemljišča

G. Auerjevih dedičev parceliranain na prodaj.

Poizvedbe v pivovarniški pisarni, Wolfove ulice 12 in pri J. N. Plautz-u, Rimska cesta št. 24.

Podružnica v Spljetu. :

Delniška glavica: : K 2.000.000. :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

priporoča k žrebanju dne 1. marca 1907:

Promese na Dunajske komunalne srečke à K 15-50, glavni dobiček K 400.000

Dalje srečke bazilika kurz circa K 25, „ „ „ 30.000

„ ogrskega rud. križa kurz K 30. „ „ „ 30.000

Podružnica v Celovcu. :

Rezervni fond: : : K 200.000. : :